

FINANTSINSPEKTSIOONI

2002.A. AASTAARUANNE

Tallinn 2003

FINANTSINSPEKTSIOONI

2002.a. aastaaruanne

Tallinn 2003

SISUKORD

1. Juhatuse esimehe sissejuhatus	3
2. Finantsinspeksiooni juhatuse kinnitus	7
3. Inspeksiooni tegevusaruanne	8
3.1 Inspeksiooni strateegilised eesmärgid 2002-2003	8
3.2 Inspeksiooni juhtimine	9
3.2.1 Inspeksiooni nõukogu tegevus	9
3.2.2 Inspeksiooni juhatuse tegevus	11
3.2.3 Siseaudiitori kokkuvõte	12
3.3 Inspeksiooni tegevus regulatiivse keskkonna kujundamisel	13
3.4 Järelevalveline tegevus	15
3.4.1 Finantsturul tegutsemise õiguste reguleerimine	15
3.4.2 Monitooring	18
3.4.3 Kohapealne kontroll	20
3.4.4 Õiguspärase tegevuse tagamine	22
3.5 Koostöö	24
3.5.1 Siseriiklik koostöö	24
3.5.2 Koostöö välisriikide järelevalveasutustega	26
3.5.3 Koostöö rahvusvaheliste organisatsioonidega	27
4. Inspeksiooni 2002.a. tulude-kulude aastaaruanne	29
4.1 2002.a. tulude-kulude aastaaruanne	29
4.2 Selgitused 2002.a. tulude-kulude aastaaruandele	30
4.3 Audiitori järeldusotsus	34
 Lisad	
Lisa 1. Ühendatud finantsjärelevalve loomine	36
Lisa 2. Finantsinspeksiooni struktuur seisuga 31.12.2002.a.	38
Lisa 3. Järelevalvesubjektide loetelu seisuga 31.12.2002.a.	39
Lisa 4. Inspeksiooni varad ja kohustused seisuga 31.12.2002.a.	42
Lisa 5. Eesti Panga poolt Inspeksioonile osutatavad teenused	43

1. JUHATUSE ESIMEHE SISSEJUHATUS

AUSTATUD LUGEJA,

2002.a. oli Finantsinspeksiooni esimene tegevusaasta¹. Alustades oma tegevust eelmise aasta 1. jaanuaril, oli meie üheks peamiseks ülesandeks viia sujuvalt läbi Finantsinspeksiooni eelkäijate – Kindlustusinspeksiooni, Väärtpaberiinspeksiooni ja Eesti Panga Pangainspeksiooni ühendamine ning samaaegselt edasi arendada järelvalvetegevuse kvaliteeti. Selle ülesande me ka täitsime. Finantsinspeksiooni kui finantssektori järelvalvet teostava ühtse asutuse loomisega seotud ümberkorraldused ei toonud kaasa takistusi talle pandud ülesannete täitmisel. Samas arvame, et meie tegevus ühtse järelvalveasutusena on muutunud tõhusamaks.

Finantsinspeksiooni loomisele eelnes põhjalik analüüs kolme eraldiseisva järelvalveasutuse ühendamise riskidest ja võimalustest. Esimese tegevusaasta põhjal võime öelda, et oleme suutnud kasutada ühendamisest tulenevaid võimalusi ja riskid ei ole realiseerunud.

Finantsinspeksiooni üheks peamiseks tugevuseks on tervikvaade kogu Eesti finantssektori üle. Arvestades finantstoodete üha süvenevat integratsiooni ja finantsriskide ülekandumist eri sektorite vahel on äärmiselt oluline, et järelvalveasutus mõistab sügavuti riskide olemust üksikutes valdkondades ja suudab oma tähelepanu koondada just olulistele probleemidele. Arvan, et oleme seda oma esimesel tegevusaastal suutnud.

Finantsinspeksiooni loomisega on turuosalistele tekkinud üks selge osapool, kellega on võimalik suhelda oma tegevuse eri aspektidest lähtuvalt, mis on oluliselt efektiivsem kui kolme eraldiseisva järelvalveasutuse puhul. Suurem selgus on järelvalvetegevuse põhimõtete ja nende rakendamise nõuete osas. Suurem teadmiste ja kogemuste koondamine ühe katuse alla on Finantsinspeksioonist teinud turuosalistele ka sisukama ja autoriteetsema koostööpartneri.

Arvestades Eesti avaliku ja erasektori väiksust on kolme asutuse järelvalveliste ressursside ühendamine andnud mastaabiefekti, mille võimalusi tuleb meil alles õppida täiel määral ära kasutama. Eesti finantsjärelvalve on Finantsinspeksiooni näol täna sõltumatum, ressurssidega paremini varustatum ja oma tegevuses suutlikum kui kunagi varem. Anname endale seejuures aru, et teisalt suurenevad ootused meie tegevuse tulemuslikkuse suhtes finantssektori klientide huvide kaitsel. Loodan, et käesolev aastaaruanne aitab hinnata kui edukalt Finantsinspeksioon talle seadusega pandud ülesandeid on täitnud.

¹ Finantsinspeksiooni nõukogu ja juhatus alustasid tegevust 2001.aasta juulis, juhtorganite tegevus hõlmas ettevalmistusi Finantsinspeksiooni tegevuse alustamiseks 1.jaanuaril 2002.a.

Samuti arvan, et Finantsinspeksiooni loomine on hea näide Eesti avaliku sektori võimekusest viia sujuvalt läbi reforme oma suutlikkuse tugevdamiseks. Oleme valmis selles vallas oma kogemusi jagama ka teistele.²

TAGASIVAADE 2002. AASTALE

Finantsinspeksioon teostab riiklikku järelevalvet Eesti majanduse vereringe – panganduse, väärtpaberituru, kindlustus- ja investeerimisteenuste üle. Tegemist on ühe avatuma ja dünaamilisema majandussektoriga, mis seab meile kui tururegulaatorile ja järelevalveasutusele ning igale meie töötajale kõrged professionaalsed nõuded ja vastutuse. Oleme esimesel tegevusaastal oma ülesannete ja nendega kaasneva vastutusega edukalt toime tulnud. 2002.a. ei kaotanud ükski klient oma säästusid Eesti reguleeritud finantsturu osaliste pankroti, likvideerimise või muul moel turult lahkumise tõttu. Pigem oli finantssektoris selgelt tunda tugevnevad konkurentsi ja finantsteenuste kättesaadavuse paranemist, millest kliendid ainult võidavad.

TÕHUS JÄRELEVALVE TOETAB PENSIONIREFORMI

Oluliseks sündmuseks 2002.a. kujunes kogumispensionide seaduse rakendumine, mille tulemusena jõudsid finantsturule kohustusliku kogumispensioni tooted. Pensionireformi käigus nägime enda peamise ülesandena vajadust tagada kogumispensioni tooteid pakkuvate fondivalitsejate kõrge usaldusväärsus, nende tegevuse vastavus seadusele ning professionaalsetele standarditele. Nimetatud eesmärgist juhindudes seadsime fondivalitsejate tegevuslubade menetlemisel kõigile taotlejatele kõrged nõudmised, mille täitmisega turu-osalised ka toime tulid. Usaldust kogumispensioni süsteemi vastu kinnitasid 2002.a. lõpuks enam kui 200 000 investorit, mis ületas ka kõige optimistlikumad liitujate arvu prognoosid.

KORRASTUMINE VÄÄRTPABERITURUL JA KINDLUSTUSES

2002.a. alguses jõustunud uus väärtpaberituru seadus tõi Eesti investeerimisteenuste turule uue kvaliteedi. Juba enne Finantsinspeksiooni tegevuse algust oli selge, et just väärtpaberituru regulatsioonis ja järelevalves on meil ajalooliselt eksisteerinud kõige suuremad vajakajäämised. Sellest tulenevalt pöörasime möödunud aastal uue seaduse rakendamisele väga suurt tähelepanu. Mitme väiksema investeerimisühingu tegevusloa tühistamisega, kõrgemate standardite rakendamisega ja uute tegevussuundade käivitamisega ka väärtpaberite emitentide ja insaider-tehingute järelevalvel alustas Finantsinspeksioon möödunud aastal Eesti investeerimisteenuste turu korrastamist. Eesmärgiks on tõsta väärtpaberituru läbipaistvust ja usaldusväärsust, millest võidavad investorid ja finantssektor tervikuna.

Alates 2002.a. septembrist lõpetas oma tegevuse AS-i Tallinna Börs juures tegutsev ülevõtmiskomisjon ja ülevõtmispakkumiste seaduslikkuse kontrolli pädevus siirdus Finantsinspeksioonile. Et peame väikeaksionäride huvide kaitset efektiivse väärtpaberituru toimimise eeltingimuseks, pöörame ülevõtmisreeglite läbipaistvale rakendamisele ka edaspidi suurt tähelepanu.

Eelmisel aastal jätkunud finantsskandaalid Enroni, Worldcomi ja mitmete teiste juhtumite näol nii USA-s kui Euroopas, süüdistused Wall Streeti juhtivate analüütikute aadressil investorite väidetava eksitamise eest ning sellele järgnenud regulatiivsete meetmete järsk karmistamine USA-s ei ole seni avaldanud Eesti väärtpaberiturile liiga otsest mõju. Küll aga on märke, et eeltoodud sündmused võivad mõjutada finantsturgusid ja finantssektori regulatsiooni arengut kogu maailmas sügavamalt kui oskame arvata.

Pidasime väärtpaberite emitentide järelevalve tõhustamist ja börsiettevõtete aruandluse läbipaistvuse suurendamist juba möödunud aastal tähtsaks tegevussuunaks, millele pöörame edaspidi senisest oluliselt suuremat tähelepanu. Arenguruumi on siin palju, et taastada investorite usaldus Eesti väärtpaberituru vastu pärast 1997.a. börsilangust.

² Täpsema ülevaate ühendatud finantsjärelevalve loomise põhjustest ja eesmärkidest annab käesoleva aastaaruande Lisa 1.

Kindlustussektoris oli 2002.a. üheks keskseks sündmuseks Nordika Kindlustuse AS-i ja Nordika Elukindlustuse AS-i lahkumine kindlustusturult ning nende kindlustusportfellide ülevõtmine vastavalt Nordea Kindlustuse Eesti AS-i ja ERGO Elukindlustuse AS-i poolt. Finantsinspeksiooni õigeaegne ja oskuslik sekkumine tagas kindlustusvõtjate huvide kaitse ja kindlustusturu usaldusväärsuse, mille tähtsust samaaegselt käivitunud pensionireformi kontekstis on raske üle hinnata.

Kindlustusvahenduses pidasime möödunud aastal vajalikuks põhjalikumalt hinnata kindlustusmaaklerite tegevust ja nende võimet tagada kindlustusvõtjate huvide kaitse. Mitme nõuetele mittevastava maakleri nimekirjast kustutamine ja tegutsevatele maakleritele kõrgemate standardite seadmine loob eeldusi kindlustusvahenduse usaldusväärsuse ja professionaalsuse tõusuks.

MAJANDUSKESKKONDA ISELOOMUSTAS KIIRE LAENUKASV

Eesti majanduse areng 2002.a. kulges alanevate intresside ja ekspansiivse laenukasvu tingimustes, mille peamisteks mõjufaktoriteks olid väliskeskkonna arengud ja tugev sisenõudlus. Europiirkonna ja USA majanduse väljavaadete ebaselguse taustal kasvasid märkimisväärselt nii hoiused, laenud kui kindlustuspreemiad. Kiire laenukasv on sageli pankade krediidiriski suurenemise allikaks, millele pöörasime möödunud aasta vältel oma riskianalüüsis suurt tähelepanu. Koostöö Eesti Pangaga ja krediidasutustega laenuturu trendide hindamisel oli tulemuslik ja andis väärtuslikke kogemusi tulevikuks. Antud koostöös avaldus väga selgelt Finantsinspeksiooni ja Eesti Panga sünergia majandustsüklis tulenevate riskide analüüsil ja meetmete rakendamisel riskide vähendamiseks. Olen veendunud, et meie hea koostöö jätkub ka edaspidi.

JÄTKUV RAHVUSVAHELISTUMINE

Eesti finantssektori tegevuskeskkond on tugevas seoses Euroopa Liidu majandus- ja õiguskeskkonna arengutega. Üha olulisemaks muutub eelseisva Euroopa Liiduga ühinemise mõju hindamine Eesti finantsteenuste turule. Finantsinspeksiooni jaoks on strateegiliselt tähtis saavutada valmisolek Euroopa Liidu finantssektori tegevusraamistikku kujundavate organite töös osalemiseks. Sel eesmärgil osalesime vaatlejana mitmel vastava Euroopa Liidu finantsteenuste komitee ja töögrupi koosolekul. Möödunud aasta lõpul esitati Finantsinspeksioonile ka ametlik ettepanek oma esindajate nimetamiseks vastavatesse komiteedesse panganduse, kindlustuse, investeerimisfondide ja väärtipaberituru valdkonnas.

Jätakuvalt peame oluliseks kahepoolse koostöö arendamist finantssektori järelevalveasutustega riikides, mille ettevõtted tegutsevad Eestis tütarettevõtete või filiaalide kaudu. 2002.a. sõlmisime koostöölepingud Saksamaa ja Taani finantsjärelevalve asutustega. Jätklus tihe praktiline järelevalvealane koostöö Rootsi ja Soome Finantsinspeksiooniga, samuti Läti ja Leedu järelevalveasutustega.

Jätkuva rahvusvahelistumise tingimustes näeme enda ülesandena olla oma tegevuses teiste riikide järelevalveasutustele tugev ja usaldusväärne partner. Esimesel tegevusaastal oleme seda suutnud. Samas teadvustame, et järelevalveasutuste omavahelises "konkurents" püsimiseks tuleb teha senisest veelgi enam. Nii toetame omalt poolt Eesti finantssektori mainet ja finantsturu arengut.

KURITEGEVUSE TÕKESTAMINE FINANTSSEKTORIS

Üheks meie tegevuse eemärgiks on tõkestada finantssektori ärakasutamist kuritegelikel eesmärkidel. Oma tegevuses oleme lähtunud põhimõttest, et kõrgete eetiliste standardite ja heade tavade järgimine on vältimatu eeltingimus Eesti finantssektoris tegutsemiseks. Nimetatud põhimõtet oleme järginud nii tegevuslubade kui oluliste osaluste omandamise lubade menetlustes, samuti hinnates meie järelevalvesubjektide sisekontrollisüsteemi toimimise tõhusust, mis eelmisel aastal oli üks kesksemaid kohapealse kontrolli valdkondi.

Jätakuvalt suurt tähelepanu pöörame rahapesu tõkestamisele. Eelmisel aastal viisime rahapesu tõkestamisele suunatud siseprotseduuride hindamise läbi varasemast märksa laiemas ringis finantssektori ettevõtete osas, sealhulgas kindlustuses ja investeerimisteenuste valdkonnas.

ÜLEMINEK TURUPÕHISELE RAHASTAMISELE

Finantsinspektsiooni loomisega kaasnes põhimõtteline muutus riikliku finantsjärelevalve rahastamise mudelis – üleminek turupõhisele rahastamisele. 2002.a. finantseerisid järelevalvesubjektid esmakordselt valdava osa riikliku finantsjärelevalve kulusid; aasta pärast kaetakse järelevalve tasudega 100% Finantsinspektsiooni kuludest³. See muudatus peegeldab ka olulist sisulist arengut suhtumises riiklikku finantsjärelevalvesse kui avalikku teenusesse. Üha enam tunnetatakse, et kompetentne ja tugev järelevalve aitab luua suuremat usaldust finantsteenuste turul ning toetab Eesti finantssektori konkurentsivõimet rahvusvahelises plaanis.

Peame oluliseks Finantsinspektsiooni kulude võimalikult suurt läbipaistvust, et oleks võimalik hinnata järelevalve peale tehtavate kulutuste ning saadud teenuse kvaliteedi seost. Eelarveprotsessi käigus selgitasime turuosalistele finantsjärelevalve eesmärgid ja ressursivajadust. Samas, Finantsinspektsiooni loomise eesmärgiks ei olnud kolme järelevalveasutuse ühendamise kaudu vähendada kulusid, vaid luua eeldused järelevalve suutlikkuse tõstmiseks. Täna võime öelda, et turupõhine finantseerimine on võimaldanud tagada organisatsiooni stabiilsuse ja professionaalse arengu. Julgen väita, et täna on Finantsinspektsiooni kulude tase optimaalne, võttes aluseks nii finantsjärelevalve subjektide poolt makstavate tasude osakaalu nende majandamiskuludes kui ka rahvusvahelise võrdluse. Peame Finantsinspektsiooni toimimise efektiivsust ja kulutaseme optimaalsust tähtsaks ka edaspidi.

KOOSTÖÖ ON FINANTSSEKTORI TURVAVÕRGU TOIMIMISE EELDUSEKS

Finantsinspektsiooni loomine tõi kaasa märkimisväärse muutuse Eesti finantssektori institutsionaalses raamistikus. Eelmisel aastal sõlmitud kolmepoolne koostööleping Rahandusministeeriumi ja Eesti Pangaga oli suunatud eelkõige sellele, et tõsta finantssektori õigusloome efektiivsust ja kvaliteeti, kasutada tulemuslikumalt olemasolevaid ressursse ning suurendada valmisolekut võimalike finantssektori kriiside lahendamiseks. Püüame oma kolleegidele olla sisukaks koostööpartneriks ka edaspidi.

Olulise nurgakivi Eesti finantssektori turvavõrgus moodustab eelmisel aastal tegevust alustanud Tagatisfond, mille valmisoleku tähtsust võimalike finantskriiside tingimustes tõhusalt tegutseda on raske üle hinnata.

Finantsinspektsioon suudabki talle pandud ülesandeid tulemuslikult täita vaid koostöös kõigi teiste finantssektori arengut suunavate ja finantsturul osalevate ettevõtete, riigiasutuste ja üksikisikutega. Selles, et me oma ülesannetega edukalt toime tuleksime, on olnud oluline roll kõigil Finantsinspektsiooni töötajatel ja nõukogu liikmetel, aga ka Eesti Pangal, Rahandusministeeriumil, Tagatisfondil, Eesti Pangaliidul, Eesti Kindlustusseltside Liidul, Eesti Fondihaldurite Liidul, Rahapesu Andmehüürol, politseil ja prokuratuuril, teistel riigiasutustel, aga loomulikult ka kõigil finantsturu osalistel ja Eesti meediakanalitel, kes on mõistvalt ja toetavalt suhtunud Finantsinspektsiooni tegevusse. Eesti finantssektori usaldusväärsus, efektiivsus ja konkurentsivõimelisus on meie kõigi jaoks ühine väärtus. Olen kindel, et selle väärtuse hoidmise nimel jätkub meie hea koostöö ka tulevikus.

Andres Trink

Finantsinspektsiooni juhatuse esimees

³ EV Kindlustusinspektsiooni kulud kaeti kindlustusseltside poolt tasutud järelevalve tasudest alates 1992.a. Väärtpaberiinspektsiooni kulud kaeti kuni Finantsinspektsiooni loomiseni riigieelarve vahenditest. Pangainspektsiooni kulud kaeti Eesti Panga eelarvest.

2. FINANTSINSPEKTSIOONI JUHATUSE KINNITUS

Tallinnas, 19. märtsil 2003.a.

Käesolev aastaaruanne on koostatud Finantsinspektsiooni (edaspidi ka Inspektsioon) juhatusel ja kinnitatud Inspektsiooni nõukogu poolt 28.03.2003.a. Aastaaruanne esitatakse koos Eesti Panga aastaaruandega Riigikogule.

Kooskõlas Finantsinspektsiooni seaduse § 51 lg 1 sisaldab käesolev aastaaruanne Inspektsiooni

- tegevusaruannet,
- tulude-kulude aastaaruannet,
- audiitori järeldusotsust.

Aastaaruanne sisaldab ka

- ülevaadet Inspektsiooni eesmärkidest ja strateegiast 2002.a,
- ülevaadet finantssektori regulatiivsest keskkonnast,
- Inspektsiooni poolt väljastatud tegevusluba omavate või registreeritud finantsjärelevalvesubjektide loetelu seisuga 31. detsember 2002.a.

Finantsinspektsiooni juhatus kinnitab, et aastaaruandes toodud informatsioon on tõene ning Inspektsiooni tulude-kulude aastaaruanne kajastab õigesti ja õiglaselt Inspektsiooni majandustegevuse tulemust.

Andres Trink

Kilvar Kessler

Angelika Koha

Andres Kurgpõld

Kaido Tropp

Finantsinspektsioon
Sakala 4
15030 Tallinn
Telefon: 6680 500 Telefaks: 6680 501
www.fi.ee

3. INSPEKTSIOONI TEGEVUSARUANNE

3.1 INSPEKTSIOONI STRATEEGILISED EESMÄRGID 2002-2003

Vastavalt Finantsinspektsiooni seadusele on riikliku finantsjärelevalve eesmärgiks kaitsta järelevalve-subjektide klientide ja investorite huve nende vahendite säilimisel ning seeläbi toetada Eesti rahasüsteemi stabiilsust.

Inspektsiooni ülesandeks on järelevalve teostamise kaudu

- toetada finantssektori stabiilsust ja usaldusväärsust,
- vähendada finantssektori süsteemseid riske,
- suurendada finantssektori läbipaistvust,
- aidata tõkestada finantssektori ärakasutamist kuritegelikel eesmärkidel,
- aidata kaasa finantssektori toimimise efektiivsuse suurenemisele.

Inspektsiooni strateegilised eesmärgid aastateks 2002-2003 kinnitati Inspektsiooni nõukogu poolt 21.09.2001.a.

Strateegilised eesmärgid järelevalvetegevuse valdkonnas:

- luua valmisolek tõhusa järelevalve teostamiseks väärtpaberituru seaduse ning kogumispensionide seaduse rakendamisel;
- ühtlustada järelevalveprotsessi standardid ja metoodika panga-, kindlustus- ja väärtpaberituru järelevalve osas;
- arendada välja tööprotsess konsolideeritud järelevalve teostamiseks finantsgruppide üle, mis tegutsevad nii erinevates finantssektori osades kui geograafilistes piirkondades;
- keskenduda järelevalve teostamisel eelkõige finantssektori riskide ja arengu aspektist süsteemselt olulistele subjektidele ja riskivaldkondadele;
- teha aktiivset koostööd Eesti finantssektori järelevalve seisukohast prioriteetsete välisriikide järelevalveasutustega, kellega sõlmida koostöölepingud. Aktiviseerida osalemist IOSCO⁴, IAIS⁵-i ja Baseli Pangajärelevalve Komitee töögruppides;

⁴ Rahvusvaheline Väärtpaberijärelevalve Asutuste Organisatsioon (*International Organisation of Securities Commissions*)

⁵ Rahvusvaheline Kindlustusjärelevalve Assotsiatsioon (*International Association of Insurance Supervisors*)

- koos Eesti Panga ja Rahandusministeeriumiga arendada välja koostöö raamistik finantssektori regulatsioonide väljatöötamiseks, aruandluse kogumiseks ja infovahetuseks, samuti kriisisituatsioonide lahendamiseks;
- jätkata Euroopa Liidu ja muude rahvusvaheliste standardite sisseviimist finantssektori regulatsioonidesse ning järelevalve protsessi, lähtudes efektiivsuse ja otstarbekuse põhimõtetest;
- osaleda aktiivselt finantssektori reguleerivate õigusaktide ettevalmistamisel ja analüüsil;
- käivitada finantsjärelevalve subjektide klientide ja investorite teavitamine olulisematest muutustest finantssektori regulatsioonides ja tegutsemise põhimõtetest, sealhulgas Inspeksiooni veebilehel.

Strateegilised eesmärgid kolme järelevalveasutuse ühendamisprotsessi läbiviimise ja organisatsiooni arengu valdkonnas:

- tagada järelevalvetevõtte jätkuvus väärtpaberi-, kindlustus- ja pangainspeksiooni lõpetamise ning Finantsinspeksiooni tegevuse alustamise perioodil;
- kujundada välja terviklik, paindlik ja kuluefektiivne organisatsioon;
- arendada välja peamised siseregulatsioonid, poliitikad ja protseduurireeglid strateegimise, planeerimise, eelarvestamise ja töökorralduse vallas;
- käivitada tõhus siseauditi funktsioon;
- käivitada süsteemne ja nõudlik koolituse programm;
- kehtestada töötajatele kõrged ametialased nõuded, mille rakendamisel lähtuda konkurentsivõimelisest töö tasustamise poliitikast;
- viia lõpule Phare tehnilise abi projektid ja maksimeerida neist saadavat tulemit;
- arendada välja Inspeksiooni infosüsteem, sealhulgas viia ühtsele tehnilisele platvormile turuosalistelt kogutava aruandluse süsteemid;
- rakendada täiel määral Finantsinspeksiooni seadusest tulenevad nõuded Inspeksiooni juhtimisele, töökorraldusele, koostööle teiste institutsioonidega, eelarvestamisele ja aruandlusele;
- saavutada tunnustatus avalikkuse, järelevalvesubjektide ning siseriiklike ja rahvusvaheliste koostööpartnerite silmis.

Inspeksiooni tegevus 2002.a. oli suunatud strateegiliste eesmärkide täitmisele. Oma tegevuses peab Inspeksioon jätkuvalt oluliseks lähtuda rahvusvahelistest headest tavadest ja selgitada avalikkusele finantsjärelevalve eesmärgid ja ülesandeid ning finantssektori toimimise põhimõtteid, et suurendada finantsturu läbipaistvust ja usaldusväärsust.

3.2 INSPEKTSIOONI JUHTIMINE

3.2.1 INSPEKTSIOONI NÕUKOGU TEGEVUS

Finantsinspeksiooni kõrgeim juhtimisorgan on nõukogu, mille ülesandeks on Inspeksiooni juhtimise kontrollimine ja tegevuse kavandamine. Nõukogu ei tee järelevalvelisi otsuseid.

Juhatuse ettepaneku alusel kinnitab nõukogu Inspeksiooni:

- strateegia;
- eelarve ja ettepaneku rahandusministrile järelevalve tasu mahuosa määra kehtestamiseks järgnevas eelarveaastaks;
- struktuuri kujundamise alused;
- töö tasustamise alused;
- aastaaruande.

Lisaks on nõukogu pädevuses juhatuse liikmete ametisse nimetamine ja nende ametilepingute tingimuste kinnitamine. Samuti otsustab nõukogu juhatuse esimehe või liikme vastu nende poolt õigusakti või oma kohustuse rikkumise tagajärjel riigile tekitatud kahju hüvitamise nõude esitamise.

NÕUKOGU KOOSSEIS

Finantsinspeksiooni nõukogu koosneb kuuest liikmest, kellest kaks on liikmed ametikoha järgi ja neli on nimetatavad liikmed.

Rahandusminister ja Eesti Panga president on nõukogu liikmed ametikoha järgi. Kaks liiget nimetab ja kutsub tagasi rahandusministri ettepanekul Vabariigi Valitsus ja kaks liiget Eesti Panga presidendi ettepanekul Eesti Panga nõukogu.

26.06.2001.a. nimetas Vabariigi Valitsus Finantsinspeksiooni nõukogu liikmeteks Rahandusministeeriumi finantsteenuste osakonnajuhataja Veiko Tali ja kindlustusasjatundja ning Šveitsi aukonsuli Eestis Matti Kloori. 29.06.2001.a. nimetas Eesti Panga nõukogu Inspeksiooni nõukogu liikmeteks Eesti Panga asepresidendi Andres Sutt'i ja audiitortevõuse eksperdi Ruut Mägi. Nõukogu liikmeks nimetatava isiku volituste tähtaeg on kolm aastat.

Nõukogu esimeseks esimeheks oli rahandusminister Siim Kallas, kelle ülesanded võttis alates 28.01.2002.a. üle Harri Õunapuu. Nõukogu liikmeks alates tegevuse algusest on Eesti Panga president Vahur Kraft.

Nõukogu koosseis seisuga 31.12.2002.a.:

Esimees: Harri Õunapuu, rahandusminister
Liikmed: Vahur Kraft, Eesti Panga president
Matti Kloor
Ruut Mägi
Andres Sutt
Veiko Tali

NÕUKOGU OTSUSED

Nõukogu peamiseks töövormiks on nõukogu koosolek. Nõukogu esimene koosolek toimus 06.07.2001.a.

Nõukogu koosolekud toimuvad reeglina kord kvartalis, kus muuhulgas kuulatakse ära juhatuse tegevus-ülevaade ja Finantsinspeksiooni tulude-kulude aruanne. 2001.a. toimus neli nõukogu koosolekut, mille käigus nimetati ametisse juhatuse liikmed, kinnitati nõukogu reglement, Inspeksiooni 2002-2003 strateegia, struktuuri alused ja töö tasustamise alused, samuti 2002.a. eelarve ja ettepanek rahandusministrile finantsjärelevalve subjektidele 2002.a. kehtestatud järelevalvetasu mahuosa määrade kohta.

2002.a. toimus viis nõukogu koosolekut, mille käigus arutati juhatuse liikmete ametisse nimetamisega seonduvat, kuulati ära juhatuse tegevuse ülevaated ja tulude-kulude aruanded ning kinnitati Inspeksiooni 2003.a. eelarve ja ettepanek rahandusministrile finantsjärelevalve subjektidele 2003.a. kehtestatud järelevalvetasu mahuosa määrade kohta.

Nõukogu tegevus Finantsinspeksiooni seaduse jõustumise järgselt oli peamiselt suunatud inspeksioonide ühendamise ja tegevuse käivitamise sujuva läbiviimise tagamisele, optimaalse ressursibaasi kindlustamisele Inspeksiooni ülesannete täitmiseks, aga ka juhatuse tegevuse kontrollile.

3.2.2 FINANTSINSPEKTSIOONI JUHATUSE TEGEVUS

Finantsinspektsiooni tegevust juhib ja korraldab juhatus, kelle pädevuses on kõik finantsjärelevalve teostamisega seotud otsused.

Finantsjärelevalve teostamisega seotud küsimustes kuulub juhatuse pädevusse:

- tegevusloa andmine, kehtetuks tunnistamine ja muud tegevusloaga seonduvad küsimused;
- nõusoleku, kooskõlastuse või loa andmine;
- registreerimiskohustuse täitmise ja nimekirjadesse kandmisega seonduvad küsimused;
- ettekirjutuse tegemine, haldussunnivahendite ja halduskaristuste kohaldamine;
- erakorralise audiitorkontrolli või ekspertiisi määramine;
- moratoriumi või erirežiimi kehtestamine, pankrotiavalduse esitamine ja nendega seotud toimingute tegemine.

Juhatuse ülesandeks on ka tagada finantssektoris toimuvate sündmuste ja arengute pidev monitooring ja osaleda aktiivselt finantssektori poliitika ja õiguskeskkonna kujundamisel.

Juhtimise ja tegevuse korraldamisega seotud küsimustes kuulub juhatuse pädevusse:

- töötada välja ja esitada nõukogule kinnitamiseks Inspektsiooni
 - tegevuse strateegia,
 - eelarve projekt koos ettepanekuga järelevalvetasu määra kohta,
 - struktuuri kujundamise ja töö tasustamise alused,
 - aastaaruanne;
- ekspertide kaasamine, töögruppide ja komisjonide moodustamine Inspektsiooni ülesannete täitmiseks;
- koostöökokkulepete sõlmimine;
- raamatupidamise sise-eeskirja, siseauditi tegemise korra ja juhatuse reglemendi kinnitamine;
- kinnisasjade ja registrisse kuuluvate vallasasjade omandamine ja võõrandamine;
- muude küsimuste otsustamine, mille otsustamist on taotlenud vähemalt kaks juhatuse liiget.

Kooskõlas Finantsinspektsiooni seadusega esitas juhatus kord kvartalis nõukogule ülevaate Inspektsiooni tegevusest ja tulude-kulude aruande. Samuti esitas juhatus vastavalt seadusele 01.10.2002.a. nõukogule teadmiseks ülevaate finantssektori tegevust ja finantsjärelevalvet käsitlevate õigusaktide mõju kohta, mis oli suunatud peamiselt Inspektsiooni haldussuutlikkust mõjutavate õigusaktide analüüsile.

JUHATUSE KOOSSEIS JA VASTUTUSALAD

Finantsinspektsiooni seaduse kohaselt koosneb juhatus viiest liikmest. Juhatuse liikme volituste tähtaeg on kolm aastat. Juhatuse esimehe volituste tähtaeg on neli aastat.

Juhatuse koosseis ja juhatuse liikmete vastutusalad kujunesid lõplikult välja 2002.a. I poolaasta jooksul. Kuni 31.03.2002.a. koosnes juhatus neljast liikmest: Andres Trink (esimees), Kaido Tropp, Andres Kurgpõld, Kristjan-Erik Suurväli (ametileping lõppes alates 01.04.2002.a.). Alates 01.05.2002.a. asus juhatuse liikmena ametisse Kilvar Kessler ja alates 01.07.2002.a. Angelika Koha.

Juhatuse koosseis seisuga 31.12.2002.a.:

Esimees: Andres Trink
Liikmed: Kilvar Kessler
Angelika Koha
Andres Kurgpõld
Kaido Tropp

Igale juhatuse liikmele on määratletud konkreetsed vastutusalad. Juhatuse liikmete vastutusalad ning Inspektsiooni organisatsioonilise ülesehituse kirjeldus on täpsemalt toodud Inspektsiooni struktuuri skeemil, mis on käesoleva aruande Lisa 2.

Juhatuse otsused

Finantsinspektsiooni juhatus on samaaegselt nii juhtimis- kui haldusorgan. Juhatuse peamiseks töövormiks on juhatuse koosolek, mis toimub regulaarselt üks kord nädalas. Erakorralised juhatuse koosolekud toimuvad vastavalt vajadusele.

2002.a. pidas juhatus kokku 72 koosolekut, mille käigus võeti vastu 459 otsust, sealhulgas 213 haldusaktide andmisega seotud otsust.

ORGANISATSIOONI ARENG

Juhatuse tegevuses oli kesksel kohal Finantsinspektsiooni tegevuse terviklikkuse tagamine ja järelevalveprotsessi väljakujundamine uue organisatsiooni struktuuri baasil. 2002.a. jooksul kehtestati Inspektsioonis kõik peamised sisemised töökorrad ja protseduurireedlid juhtimise, asjaajamise ja planeerimise vallas, mille arendamine jätkub ka eelseisvatel aastatel.

Juhatuse poolt kinnitatud töötajaskonna plaani kohaselt on Inspektsioonis 31.12.2002.a. seisuga moodustatud 66 ametikohta, millest aasta lõpuks täideti 63⁶. Inspektsiooni ametikohtade keskse osa moodustavad finantsaudiitorid, juristid ja finantsanalüütikud. 57-l töötajal on kõrgharidus ning keskmine järelevalvealane töökogemus moodustab 4,6 aastat.

Töötajaskonna tuumiku moodustavad Kindlustus-, Väärtpaberi- ja Pangainspektsiooni endised töötajad. 2002.a. jooksul võeti täiendavalt tööle 12 uut töötajat, kellest enamik on varem tegutsenud finantssektoris. Inspektsioonis on moodustatud kaheksa osakonda.

Inspektsioon näeb oma tegevuse ühe alustalana töötajate kõrget professionaalsust, mida toetab tõhus koolitusprogramm. Valdav osa töötajatest osales erinevatel finantssektori ja selle järelevalve alastel väliskoolitustel. Täiendavalt koolituti 2002.a. keeleõppe, võlaõiguse ja haldusmenetluse, infotehnoloogia ning Euroopa Liiduga seonduvates valdkondades.

Inspektsiooni järelevalvetegevuse tulemuslikkuse eelduseks on kompetentne ja motiveeritud töötajaskond. Tulenevalt asjaolust, et Kindlustus-, Väärtpaberi- ja Pangainspektsioonis rakendati erinevat kompensatsioonisüsteemi ja –tasemeid, kehtestati 2002.a. Inspektsioonis ühtne palgapoliitika.

3.2.3 SISEAUDIITORI KOKKUVÕTE

Siseaudiitori ametikoha loomise nõue tulenes Finantsinspektsiooni seadusest. Siseaudiitor Raivo Linnas alustas tööd 07.01.2002.a. Siseaudiitori töö lähtus 2002.a. eelkõige sellest, et Inspektsiooni tegevus oli äsja käivitunud ja tegemist on kiirelt areneva organisatsiooniga tulenevalt kolme järelevalveasutuse ühendamisest. Siseaudiitori peamised ülesanded ja eesmärgid aastateks 2002–2003 on siseauditi funktsiooni käivitamine ja ülesehitamine, Inspektsiooni riskide kaardistamine, riskijuhtimise protseduuride väljatöötamine ja rakendamine, Inspektsiooni siseregulatsioonide arendamine ja nende täitmise kontroll, Inspektsiooni

⁶ Antud ametikohtade ja töötajate arv ei sisalda nõukogu liikmeid ja lapsepuhkusel viibivaid töötajaid.

töötajate isikuandmete hoidmine ja analüüs huvide konflikti olukorra välistamiseks, siseauditi tegemise korra projekti väljatöötamine, juhtimispõhimõtete toimimise hindamine ning eelarveprotsessi ja kulujuhtimise põhimõtete hindamine.

Siseaudiitori töö tulemusena valmisid siseauditi tegemise kord ja vajalike tööpaberite vormid, Inspektsiooni riskijuhtimise juhendi eelnõu, Inspektsiooni huvide konflikti ennetamise korra eelnõu. Siseaudiitor koostas Inspektsiooni esimesel tegevusaastal mitmeid memorandumeid, olulisemad neist järgmiste teemade kohta: lähteolukorra kaardistamine, planeerimine ja eelarvestamine, ajaressursi arvestus, tulemusjuhtimine, kvaliteedijuhtimine, kulujuhtimine, väärtpaberituru seadusest tulenevate riskide hindamine (järelevalvesubjekti turule sisenemise ja turul tegutsemise etapp), Inspektsiooni riskide hindamine, seadustest tulenevate kohustuste kaardistamine ning eetikakoodeks.

3.3 INSPEKTSIOONI TEGEVUS REGULATIIVSE KESKKONNA KUJUNDAMISEL

Eesti õiguskeskkonda iseloomustab kiire ja dünaamiline areng, mis on viimastel aastatel olnud omane ka finantssektori regulatsioonide kujundamisele. 2002.a. tõi kaasa olulised muudatused finantssektoris tegutsevatele ettevõtjatele seoses nende tegevusele esitatavate nõuete ühtlustamisega Euroopa Liidu regulatsioonide valguses, kõigile finantsteenuste ja –toodete pakkujatele ja tarbijatele seoses võlaõigusseaduse jõustumisega ning kogu ühiskonnale seoses finantsjärelevalve institutsionaalse reformi läbiviimisega.

Finantsinspektsiooni järelevalvelist pädevust, tema õigusi ning kohustusi reguleeritakse Finantsinspektsiooni seaduses ning määratletakse täpsemalt kümnes seaduses, mis reguleerivad finantssektoris tegutsevate ettevõtjate tegevust.

Tabel 1. Finantsinspektsiooni tegevuse aluseks olevad seadused

Seaduse pealkiri	Jõustumine
Finantsinspektsiooni seadus	1. juuni 2001
Krediitiasutuste seadus	1. juuli 1999
Kindlustustegevuse seadus	1. august 2000
Kindlustusseadus ⁷	1. jaanuar 1993
Liikluskindlustuse seadus	1. juuni 2001
Investeeringufondide seadus	19. mai 1997
Kogumispensionide seadus	1. oktoober 2001
Väärtpaberituru seadus	1. jaanuar 2002
Eesti Väärtpaberite Keskregistri seadus	1. jaanuar 2001
Hoiuste Tagamise Fondi seadus ⁸	23. august 1998
Tagatistfondi seadus	1. juuli 2002
Rahapesu tõkestamise seadus	1. juuli 1999

2002.a. algusest jõustunud **väärtpaberituru seadusega** kehtestati väärtpaberite avalikule pakkumisele, investeerimisteenuste osutamisele, investeerimisühingute usaldatavusnormatiividele, reguleeritud väärtpaberiturgudele, seal kauplemisele ja väärtpaberi kauplemiseks võtmisele, hinnatundliku teabe avalikustamisele ja siseteabe kasutamisele kõik olulised Euroopa Liidu direktiividest tulenevad nõuded, reguleeriti ülevõtmispakkumiste tegemine ning väärtpaberiarveldussüsteemide korraldamine. Enamike uute nõuete

⁷ Tunnistatud kehtetuks 01.07.2002. a

⁸ Tunnistatud kehtetuks 01.07.2002. a

rakendamiseks sätestati 6-kuuline üleminekuperiood. Kõrgendatud kapitalinõude täitmiseks⁹, sõltuvalt osutavatest teenustest, anti ettevõtjatele aega kuni 18 kuud.

Väärtpaberituru seaduse alusel andis Rahandusministeerium 2002.a. välja mitmeid määrusi, mille ettevalmistamisel osalesid aktiivselt ka Inspeksiooni spetsialistid. Mahukaimaks valdkonnaks oli investeerimisteenuste osutajate regulaarse aruandluse juhendi välja töötamine, samuti panus noteerimisnõuete ja ülevõtmispakkumise reeglite väljatöötamisse. Kehtestati täpsustav juhend neto-omavahendite arvutamiseks.

Kogumispensionide seaduse jõustumisega kaasnes vajadus töötada välja seadusest tulenevad alamaktid, mille väljaandmise kiirusest ning regulatsioonide kvaliteedist sõltus pensionireformi käivitumise edukus. Finantsinspeksiooni ja Rahandusministeeriumi spetsialistide tihedas koostöös valmisid seitse olulist rahandusministri määruse eelnõu. Osakuomanike huvide kaitse seisukohalt tuleb väga oluliseks pidada uue investeerimisfondide vara puhasväärtuse määramise korra väljatöötamist ning kehtestamist 2002.a. kevadel. Varem kehtinud kord pärines aastast 1995 ning selles kasutatav terminoloogia ning arvestuspõhimõtted vajasisid revideerimist. Olulised põhimõtted, mis peavad tagama kohustuslike pensionifondide eduka toimimise, on kehtestatud rahandusministri määrustega piirangute kohta kohustusliku pensionifondi vara investeerimisel väärtpaberitesse ning kohustusliku pensionifondi osakute väljalaske, tagasivõtmise ja tühistamise korra kohta.

Panganduse regulatiivne keskkond on olnud viimastel aastatel üldjoontes stabiilne. 2001.a. detsembris Riigikogu poolt vastu võetud krediidiasutuste seaduse muudatustega täiustati ja täpsustati krediidiasutuse usaldusväärsuse tagamise ja aruandluse nõudeid, järelevalve korraldust Eesti ühinemisel Euroopa Liiduga, samuti täpsustati ja ühtlustati seaduses kasutatavat terminoloogiat. Kehtiv regulatsioon põhineb Euroopa Liidu direktiividel, Baseli Pangajärelevalve Komitee juhendmaterjalidel ja rahvusvahelisel praktilal. Finantsinspeksiooni töötajad valmistasid ette Eesti Panga presidendi määruse eelnõu, millega kehtestati usaldatavusnormatiivide arvutamise uued juhendid. Uus kapitali adekvaatsuse arvutamise juhend hõlmab täpsemalt kõikide peamiste riskide – krediidiriski, tururiski ja teiste riskide arvestust.

BIS¹⁰ juures tegutsev Baseli Pangajärelevalve Komitee alustas 1999.a. uue kapitali adekvaatsuse raamistiku (nn. Basel II) väljatöötamist. Basel II asendab 1988.a. normatiivse raamistiku riskitundlikuma raamistikuga, kaasates kapitalinõude arvestusse seni käsitlemata riske, nagu operatsioonirisk. Lähtuvalt Basel II olemusest on pangajärelevalve tulevikus senisest enam suunatud pankade sisemise riskijuhtimise hindamisele. Uus raamistik planeeritakse jõustada 2006.a. lõpuks; paralleelselt kehtestab Euroopa Liit ka uue direktiivi krediidiasutuste ja investeerimisühingute kapitali adekvaatsuse kohta. Finantsinspeksioon alustas 2002. aasta lõpus ettevalmistusi uue kapitali adekvaatsuse raamistiku kohaldamiseks Eestis, milleks loodi ka vastav töögrupp.

Kindlustustegevuse seadus sätestab vajalikud regulatsioonid kindlustusandja usaldusväärsusele, raamatupidamisele, juhtkonna, omanike ja kindlustustegevusega seotud isikute suhtes. 2002.a. kevadel võttis Riigikogu vastu kindlustustegevuse seaduse muudatused. Olulisemate muudatustena kehtestati kindlustusmaakleri vastutuskindlustuslepingu sõlmimise nõue ja piirang kindlustusmaakleri poolt vahendatavatele lepingutele. Koostöös Maksuameti ja Rahandusministeeriumiga töötas Inspeksioon välja tulumaksusoodustusega elukindlustuslepingute erinevate riskikomponentide jaotamise arvutamise uued põhimõtted, arvestades maksustamise piiranguid.

Finantssektori usaldusväärsuse suurendamise aspektist oli väga oluliseks sündmuseks **Tagatistfondi seaduse** jõustumine 2002.a. suvel. Krediidiasutuste hoiuste tagatuse süsteem toimis juba alates 1998.a.

⁹ 730 000 EUR alates 01.06.2003.a.

¹⁰ Rahvusvaheline Arvelduspank (*Bank of International Settlements*)

milles Tagatisfondi seaduse jõustumine põhimõttelisi muudatusi kaasa ei toonud. Investeeringisühingutele ja fondivalitsejatele tähendas Tagatisfondi seaduse jõustumine kohustust osaleda investorikaitse osafondi ning pensionikaitse osafondi finantseerimisskeemides. Tagatisfondi seaduse rakendamiseks vajalike määruste eelnõude väljatöötamisel osalesid ka Inspeksiooni töötajad.

Uute seaduste jõustumisel ning rakendamisel on leidnud lahenduse mitmed kitsaskohad seaduste redaktsioonides. Koostöös Rahandusministeeriumiga on Finantsinspeksioon välja töötanud konkreetseid parandusettepanekud kogumispensionide seaduse, investeerimisfondide seaduse ja väärtpaberituruseaduse mõnede sätete muutmiseks. 2002.a. väljastas Inspeksioon mitmeid selgitusi, kommentaare ja märgukirjasid kehtivate või äsja kehtestatud normatiivide kohta.

Finantsinspeksioon osales ka **rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise õigusliku baasi** edasiarendamises. 2002.aastasse jäi rahvusvahelise sanktsiooni seaduse eelnõu koostamisel osalemine, rahapesu tõkestamise seaduse muutmise seaduse ettevalmistamine. Viimane harmoniseerib Eesti õiguse Euroopa Liidu rahapesu tõkestamise direktiivist ja muudest rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamist käsitlevatest rahvusvahelistest dokumentidest tulenevate põhimõtetega. Inspeksiooni poolt vaadati üle järelevalvesubjektide poolt rakendatavad rahapesu tõkestamist käsitlevad materjalid. 19.06.2002.a. kiitis Inspeksiooni juhatus heaks juhendi "Täiendavad meetmed rahapesu tõkestamiseks krediidi- ja finantseerimisasutustes". Soovituslik juhend on suunatud ühtse praktika kujundamisele rahapesu tõkestamist reguleerivate õigusaktide rakendamisel.

Kooskõlas Finantsinspeksiooni seaduse nõuetega koostas Finantsinspeksioon ülevaate finantssektori tegevust ja finantsjärelevalvet käsitlevate õigusaktide mõju ja rakendamise kohta. Ülevaade esitati 01.10.2002.a. Vabariigi Valitsusele ja Eesti Pangale. Dokumendis käsitletakse õigusaktide mõju Finantsinspeksiooni haldustegevusele riikliku finantsjärelevalve eesmärgi täitmisel. Analüüsi tulemused on lähtematerjaliks seaduste muudatuste väljatöötamisel. Ülevaadet on kõigil huvilistel võimalik lugeda Finantsinspeksiooni veebilehelt¹¹.

3.4 JÄRELEVALVELINE TEGEVUS

3.4.1 FINANTSTURUL TEGUTSEMISE ÕIGUSTE REGULEERIMINE

Järelevalvesubjektidel, kelleks on enamuse finantssektoris tegutsevatest ettevõtjatest, tuleb enne tegevuse alustamist taotleda Finantsinspeksioonilt tegevusluba. Tegevusluba annab tähtajatu õiguse tegutseda alal, mille osas näeb seadus ette kõrgendatud nõuded võrreldes ettevõtjatele kehtestatud üldiste reeglitega. Kõrvalteenuste pakkumiseks, nagu näiteks klientide konsulteerimiseks, reeglina ei ole tegevusluba vaja.

Inspeksiooni loa saamiseks peab taotleja esitama õigusaktides sätestatud dokumendid ja andmed. Inspeksioon analüüsib taotleja finantsnäitajaid – eelkõige kapitaliseeritust, omakapitali suurust ja vahendite päritolu, võtmeisikute kvalifikatsiooni ja usaldusväärsust. Võtmeisikud on ettevõtja olulised omanikud, nõukogu ja juhatuse liikmed, prokuristid, siseauditi üksuse või revisjonikomisjoni juht, fondijuhid, audiitorid. Lisaks analüüsib Inspeksioon taotleja senist tegevust ning taotleja vastavust muudele asjas tähtsust omavatele kriteeriumitele.

Finantsinspeksiooni tegutsemise esimesel aastal ei antud välja uusi tegevuslubasid krediidasutustele. 2002.a. jooksul lisandus kaks uut välisriigi krediidasutuse esindust. Aasta alguses esitas avalduse ja muud

¹¹ www.fi.ee

õigusaktides ettenähtud dokumendid ja andmed Eestis esinduse avamiseks Venemaa krediitiasutus International Bank of St. Petersburg. Kevadel esitas Eestis esinduse registreerimiseks avalduse ja muud seaduses sätestatud dokumendid ja andmed Läti Vabariigis tegevusluba omav aktsia-kommertspank Baltikums.

Väärtpaberituru osas menetles Finantsinspeksioon 2002.a. jooksul tegevusloa väljastamist neljale varem finantsturul tegutsenud Eesti ettevõtjale ja neljale välisriigis registreeritud ettevõtjale piiriüleste teenuste osutamiseks.

AS-le Tallinna Börs väljastati 2002.a. väärtpaberibörsi korraldaja tegevusluba ning reguleeritud turu korraldaja tegevusluba. AS Tallinna Börs korraldatava väärtpaberibörsi ja muu reguleeritud väärtpaberituru ning sellel osalejate ja emitentide tegevust reguleerib reglement, mis kooskõlastatakse Finantsinspeksiooniga.

Kindlustuse valdkonnas menetleti 2002.a. Nordicum Eesti AS-i tegevusloa taotlust ja väljastati Nordicum Eesti AS-le (ärinimi muudetud Nordea Kindlustuse Eesti AS-ks) tegevusluba erinevate kahjukindlustuse teenuste pakkumiseks. Lisaks väljastati ka üks täiendav tegevusluba - Zürich Kindlustuse Eesti AS-l on õigus lisaks varasematele teenustele pakkuda ka abistamisteenuse kindlustust.

Pensionireformi käivitamisega seoses väljastati kuuele kindlustusandjale - Nordika Elukindlustuse AS-le (kindlustusportfell anti üle ERGO Elukindlustuse AS-le), Salva Kindlustuse AS-le, Seesam Elukindlustuse AS-le, Seesam Rahvusvahelise Kindlustuse AS-le, AS-le Ühispanga Elukindlustus ja Hansapanga Kindlustuse AS-le - luba vahendada kohustuslike pensionifondide valikuavaldusi.

2002.a. jooksul andis Finantsinspeksioon 507 tunnistust kindlustusvahendajatele ja kandis nad oma otsusega kindlustusvahendajate nimekirja.

Tabel 2. Tegevuslubade menetlemine Finantsinspeksioonis 2002.a.

Turuosalised	Väljaantud tegevusload; registreerimised; nimekirja kandmised	Tegevusloa ja/või tegevuse lõppemine
Krediitiasutused	0	0
Välisriigi krediitiasutuste esindused	2	1
Eesti investeerimisühingud	4	3
Välisriigi investeerimisühingud	4	0
piiriüleste teenuste osutamine		
kitsendatud tingimustel		
Väärtpaberituru korraldajad	1	0
Reguleeritud turu korraldajad	1	0
Investeerimisfondid	16	0
Fondivalitsejad	2	1
Pensionifondivalitsejad	6	0
Kindlustusandjad	1	2
Kindlustusandja täiendav tegevusluba	1	0
Kindlustusvahendajad	507	2
sh maaklerid	0	2
maakleri esindajad	27	0
agendid	480	0

Finantsinspeksioon analüüsis kohustusliku pensionifondi valitsemise tegevuslubade taotlusi ja registreeris kogumispensionide seaduse alusel moodustatud kohustuslikud pensionifondid. Kokku väljastas Inspeksioon 2002.a. kuus kohustusliku pensionifondi valitsemise tegevusluba, neist neli varem kehtinud pensionifondide

seaduse alusel pensionifonde valitsenud fondivalitsejatele ning kaks uutele ettevõtjatele, mille omanike seniseks põhiliseks tegevusvaldkonnaks oli kindlustustegevus. Tegevusluba omavate fondivalitsejate arv kasvas 2002.a. jooksul kuult seitsmele.

Lisaks registreeris Finantsinspeksioon viieteistkümne kohustusliku pensionifondi ning ühe lepingulise investeerimisfondi tingimused. Pensionireformi eduka käivitumise tulemusel finantsturul tegutsevate investeerimisfondide arv peaaegu kahekordistus möödunud aasta jooksul, kasvades 20-lt fondilt aasta alguses 36 fondini aasta lõpuks.

Finantsinspeksiooni järelevalvesubjektide tegevuse vastavus õigusaktides sätestatud nõuetele sõltub eelkõige nende juhtidest. Seetõttu on Inspeksiooni ülesanne jälgida tegureid, millest sõltub järelevalvesubjektide juhtimine. Kõige olulisemad mõjutajad on kahtlemata turuosaliste oluliste osaluste omanikud. Oluliseks tuleb lugeda iga osalus, mis esindab otseselt või kaudselt äriühingu aktsia- või osakapitalist või häälest seaduses ettenähtud määra (enamasti 10 protsenti) või millel on muul viisil märkimisväärne mõju äriühingu juhtimisele.

Finantsjärelevalve subjektideks olevates äriühingutes võivad olulist osalust omada ainult need isikud, kes on võimelised tagama äriühingu kindla ja usaldusväärse juhtimise ning kelle ärisidemed ja omanike struktuur on läbipaistev ega takista järelevalve teostamist. Seaduse nõuete tagamiseks on ette nähtud olulise osaluse omandamise loa taotlemise menetlus, mille käigus uuritakse omandaja tausta: ettevalmistust, usaldusväärust, varanduslikku seisu ja vara päritolu ning muid olulisi asjaolusid, juriidilistest isikutest omandajatel ka omanike struktuuri. Analüüsi alusel teeb Inspeksioon otsuse olulise osaluse loa andmise või andmisest keeldumise kohta.

Tegevust alustanute ja edasiarendanute kõrval oli 2002.a. ka neid, kes lõpetasid oma tegevuse Eesti finantssektoris:

- 2002.a. novembris teatas Rootsi panga Svenska Handelsbanken esindus, et lõpetab alates 2003. aastast oma tegevuse Eestis;
- mittevastavuse tõttu õigusaktides sätestatud nõuetele lõppesid Nordika Kindlustuse AS-i ja Nordika Elukindlustuse AS-i – viimasele kehtestati ka erirežiim - tegevusloa ning kindlustusportfellid anti Finantsinspeksiooni nõusolekul üle teistele kindlustusandjatele – Nordea Kindlustuse Eesti AS-le ja ERGO Elukindlustuse AS-le;
- 2002.a. kustutati nimekirjast AS Rae Kindlustuskoda ja OÜ Kindlustusjuht Kindlustusmaakler koos nende esindajatega, põhjuseks puudused ettevõtja tegevuses ning äriühingu mittevastavus kindlustustegevuse seaduse nõuetele;
- väärpaberiturul lõppes 2002.a. tähtajaline tegevusluba kahel ettevõtjal AS BB-Invest ja AS Reginvest, kes ei esitanud taotlust uue tegevusloa saamiseks ning ühe ettevõtja tegevusluba lõpetati ennetähtaegselt ettevõtja enda taotluse alusel pärast Finantsinspeksiooni läbiviidud kohapealset inspekteerimist;
- tegevusloa lõppemise tõttu lahkus turult fondivalitseja Suprema Fund Management AS.

Tabel 3. Eesti finantsturult lahkumised 2002.a.

	Tegevuse lõpetasid	Mittevastavus õigusaktidest tulenevatele nõuetele	Erirežiim	Tegevusloa lõppemine	Ettevõtja enda taotlus tegevusloa kehtetuks tunnistamiseks
Välismaa krediidiasutuste esindused	1	0	0	0	0
Kindlustusandjad	2	2	1	0	0
Kindlustusmaaklerid	2	2	0	0	0
Investeeringusühingud	3	0	0	2	1
Fondivalitsejad	1	0	0	1	0

Finantsinspeksiooni järelevalve alla kuuluvate järelevalvesubjektide loetelu seisuga 31.12.2002.a. on toodud käesoleva aruande Lisas 3.

3.4.2 MONITORING

Finantsjärelevalve teostamise eesmärkide tõhusamaks täitmiseks teostab Finantsinspeksioon finantssektori ja seal tegutsevate järelevalvesubjektide regulaarset monitooringut. Monitooringu kui järelevalve protsessi kaudu toimub järelevalvesubjektide tegevuse ja seisundi pidev jälgimine, analüüsimine, olulisemate riskivaldkondade identifitseerimine ning seadusest tulenevate nõuete täitmise järelevalve.

Inspeksioon kasutab järelevalveprotsessi efektiivseks teostamiseks erinevaid järelevalvelisi meetmeid. Rakendatavad meetodid võimaldavad hetkeolukorda silmas pidades kõige tulemuslikumalt jälgida ja analüüsida järelevalvesubjektide tegevust.

REGULAARSE ARUANDLUSE ANALÜÜS

Järelevalvesubjektid esitavad Finantsinspeksioonile, või avalikult, regulaarset aruandlust oma majandus- ja äritegevuse kohta vastavalt kehtestatud õigusaktidele. Inspeksioon kontrollib esitatud aruannetes toodud andmete õigsust ja vastavust seadusandlikele aktidele. Regulaarse aruandluse analüüs moodustab olulise osa kõigi järelevalvesubjektide tegevuse monitooringust.

Regulaarset aruandlust esitavad järelevalvesubjektid vähemalt kord kvartalis, paljudel juhtudel ka tihemini. Aruandluse põhjaliku analüüsimise tulemusel selguvad valdkonnad, millele tuleb järelevalvetegevuses rohkem tähelepanu pöörata.

Fondivalitsejad koostavad ning esitavad Inspeksioonile nii fondivalitseja enda kui ka tema poolt valitsetavate investeerimis- ja pensionifondide aruandeid. Fondivalitseja kui äriühingu tegevust jälgitakse fondivalitseja poolt esitatud kvartaalsete tegevusaruannete, sh finantsaruannete põhjal ning informatsiooni põhjal muudatustest fondivalitseja juhtkonnas, fondivalitseja aktsionäride osas ning valitsetavates fondides. Investeerimis- ja pensionifondide tegevuse järelevalvel omavad olulist tähtsust investeerimisfondide igakuised aruanded, mis võimaldavad saada tervikliku ülevaate fondi varadest, fondi kohustustest ja puhaväärtusest. Fondide kuuaruannetes esitatud informatsiooni põhjal jälgib Inspeksioon investeerimisfondide seaduses, kogumis- pensionide seaduses ja fonditingimustes sätestatud investeerimispiirangutest kinnipidamist. Eelnimetatud piirangute ületamise korral algatab Inspeksioon menetluse, mille eesmärgiks on välja selgitada piirangute ületamise põhjused, ning võib teha kohustusliku ettekirjutuse fondi tegevuse seadusega kooskõlla viimiseks.

Kindlustusandjate analüüsiprotsess toimub kvartaalsete ja aastaaruannete baasil. Turuosalistele kehtestatud aastaaruanneteks on kindlustusandjate ja kindlustusvahendajate majandusaasta aruanded ning kindlustusvahendajate statistikaaruanded. Kvartaliaruandluse moodustavad kindlustusandjate vahearuanded, aktuaariaruanded, majanduslikud ja statistikaaruanded. Täiendavalt analüüsiti kindlustusvahendajate poolt avalikustatud aruandeid.

2002.a. jooksul anti hinnanguid kindlustusandjate tegevuskavade muudatustele ning analüüsiti kindlustusandjate äriplaane. Hinnanguid anti ka kindlustusandjate tariifidele, sh. vaadati läbi ja kooskõlastati liikluskindlustuse tariifid ning anti hinnang rohelise kaardi tariifide vabakslaskmisele. Samuti vaadati läbi kindlustusandjate tehniliste eraldiste arvutusmetoodikaid ning analüüsiti kindlustusvahendajate vastutus-kindlustuslepinguid.

Alates 2002.a. alustati investeerimisühingutelt regulaarsete aruannete kogumist ja töötlemist, mis tõstis investeerimisühingute tegevuse monitooringu uuele kvalitatiivsele tasemele. Investeerimisühingutel on kohustus esitada Inspeksioonile aruandeid igakuiselt.

Väärtpaberituru monitooring sisaldab eelkõige väärtpaberituru (käesoleval hetkel AS-i Tallinna Börs) kauplemisstatistika ja emitentide poolt avalikustatud aruannete ja muu avalikustatud (nt. veebilehel) ning järelevalve tegevuse käigus kogutud informatsiooni jälgimist ja analüüsimist. Monitooringu käigus kogutud andmete analüüs peab tuvastama turuanomaaliate põhjused, väärtpaberite avaliku pakkumise ja emitentide poolt kohustusliku teabe avalikustamise vastavuse kehtivale seadusandlusele. Samuti on analüüsid aluseks siseteabe alusel tehtud tehingute, turumanipulatsiooni ja ülevõtmispakkumise menetluste algatamiseks.

Järelevalvesubjektide poolt esitatavate regulaarsete aruannete põhjal koostab Inspeksioon analüütilisi kuiseid või kvartalikokkuvõtteid. Näiteks kindlustuse valdkonnas koostatakse kvartaalse aruandluse baasil kindlustusturu ülevaateid ning analüüsitakse kindlustusturgu ja kindlustusandjate kindlustustehnilisi ja majanduslikke näitajaid.

Inspeksiooni eesmärgiks on avalikustada järjest enam informatsiooni finantsturu kohta¹². Kindlustusturu läbipaistvuse suurendamiseks koostati laiemale avalikkusele mõeldud Kindlustuse aastaraamat 2001.

Järelevalvesubjektide regulaarse aruandluse analüüsimise ja tegevusspetsiifiliste riskide hindamise käigus selguvad enim tähelepanu ja põhjalikumalt analüüsi nõudvad valdkonnad. Täiendavate järelepärimiste kaudu küsib Inspeksioon lisainformatsiooni, detailsemaid andmeid ja järelevalvesubjekti selgitusi probleemsete või küsimusi tekitavate valdkondade kohta.

RISKIDE HINDAMINE PANKADE JÄRELEVALVEPROTSESSIS

Pankade järelevalveprotsess on organisatoorselt pidevalt edasi arenenud. Alates Finantsinspeksiooni tegevuse alustamisest ei ole järelevalvetegevus enam selgelt jaotuv vaatlevaks ja kohapealseks järelevalveks, vaid lähtub pangandustegevusega kaasnevate riskide spetsiifikast. Nii on jaotatud järelevalvetegevuses vastutusvaldkonnad kaheks olulisemaks suunaks – pangandustegevusega kaasnevate enam kvantitatiivsete ehk mõõdetavate riskide hindamine (nt krediidirisk, tururisk, likviidsusrisk) ja enam kvalitatiivsete riskide hindamine (nt operatsioonirisk, sisekontrolli süsteemid), lisaks ka väliskeskkonnast tulenevate riskide hindamine. Täiendavalt on loodud institutsionaalse vastutuse funktsioon, mis peaks aitama tagada, et lisaks spetsiifiliste riskivaldkondade hindamisele ollakse kursis ka järelevalvatava tervikolukorraga ja strateegiliste arengusuundadega.

Pankade tegevuse ja sellega kaasnevate riskide tõhusamaks hindamiseks on välja töötatud regulaarne monitooringu tsükkel, mille eesmärgiks on määratleda pankade tegevusega kaasnevaid peamisi riskivaldkondi. Pankade regulaarse monitooringu käigus toimub nende seisundi pidev jälgimine ning analüüsimine Finantsinspeksioonile esitatavate aruannete alusel, avalikest allikatest saadud informatsiooni alusel, pankadest kohapealsete visiitide käigus saadud informatsiooni, samuti muu järelevalve tegevuse käigus saadud informatsiooni alusel.

Iga kvartal koostatakse põhjalik ülevaade pankade ja nende konsolideerimisgruppide peamistest arengusuundadest, olulisematest riskivaldkondadest ning probleemidest, mis aitavad kaasa edasise järelevalvetegevuse planeerimisele ning määratleda suuremat tähelepanu nõudvad valdkonnad.

¹² Vastavalt Finantsinspeksiooni seadusele annab Inspeksioon igal aastal välja aastaraamatu, mille üheks osaks on ülevaade järelevalvesubjektide tegevusest.

Jooksva monitooringu käigus keskendub Inspeksioon põhiliselt pankade erinevate tegevusvaldkondade sisemiste kontrollsüsteemide ja operatsiooniliste riskide hindamisele. Arvestades pankade laenugevuse mahtude kiiret kasvu on enam tähelepanu nõudvaks valdkonnaks viimase aasta jooksul olnud kinnisvaralaenu kasvu nii pankade kui ka nende konsolideerimisgrupi ettevõtete, eriti aga liisingettevõtete tasandil. Sellega seoses on olulist tähelepanu pööranud pankade avatusele krediidiriskile ning konsolideerimisgruppide sisemistele krediidiriski juhtimise ja kontrolli süsteemidele, samuti ka majanduskeskkonna arengutele.

Finantsinspeksioon koos Eesti Pangaga juhtis pankade tähelepanu kiirele laenukasvule ning asjaolule, et arvestades eksisteerivat majanduskeskkonda on laenuandmise üle otsustamisel oht hinnata ebapiisavalt majanduskeskkonna muutustest tulenevaid riske ning teha järeleandmisi laenusaaajale. Pankadele väljastatud soovitusete eesmärgiks oli juhtida pankade tähelepanu laenuriskidega seotud küsimustele, et tagada pankade jätkuvalt kõrge laenukvaliteet.

MUUD JÄRELEVALVETOIMINGUD SEADUSEST TULENEVATE NÕUETE TÄITMISE KONTROLLIMISEKS

Finantsinspeksioon teostab järelevalvet väärtpaberituru korraldaja ehk AS Tallinna Börsi tegevuse üle. Väärtpaberituru seadus sätestab Inspeksiooni ja börsi koostöö põhimõtte turujärelevalve teostamisel. Oluline osa börsi järelevalvest on börsi reglemendi kooskõlastamine ning börsi ja turuosaliste (börsi liikmete ja emitentide) poolt reglemendi täitmise kontrollimine. Viimases on Inspeksioonil pigem täiendava järelevalve ülesanne, kuna nii reglemendi kui börsil kaubeldava väärtpaberi emitendi või börsi liikme ja börsi vahelise lepingu täitmist kontrollib eelkõige börs.

Väärtpaberituru järelevalve hõlmab väga erinevaid juhtumeid. Finantsinspeksiooni ülesandeks on analüüsida nii börsil kui ka börsiväliselt tehtavaid väärtpaberitehinguid, emitendi poolt võimalikku vale- või eksitava informatsiooni avaldamist, tegevusloata tegutsemist ning võimalikku valeandmete esitamist Eesti Väärtpaberikeskusele. 2002.a. jooksul analüüsiti kokku 26 erinevat juhtumit.

2002.a. tehti kõigis valdkondades jätkuvalt koostööd järelevalvesubjektide siseaudiitoritega ning vahetati informatsiooni jooksva monitooringu käigus üles kerkinud probleemide osas, samuti käsitleti siseaudiitorite raportites toodud järeldusi. Edukas koostöö siseaudiitoritega aitab oluliselt kaasa järelevalve teostamise efektiivsusele.

Järelevalvesubjektide monitooringu käigus selgunud asjaolud annavad olulise sisendi kohapealse kontrolli ettevalmistamise protsessi.

3.4.3 KOHAPEALNE KONTROLL

Kohapealne kontroll on laialdasemalt kasutatavaid järelevalve meetodeid, mille ülesanne on selgitada välja, kas järelevalvesubjektides on piisavad riskide määratlemise ja haldamise süsteemid toetamaks finants-süsteemi stabiilset arengut ja klientide huvide kaitset.

Kohapealsel kontrollil ei piirdata ainult regulatiivaktide järgimise kontrolliga, vaid hinnatakse ka järelevalvesubjekti üldist riskistrateegiat. Kohapealne kontroll annab ülevaate sisemiste kontrollisüsteemide piisavusest, strateegiate ja poliitikate paikapidavusest, samuti esitatavate aruannete õigsusest ja kvaliteedist.

2002.a. teostas Finantsinspeksioon kohapealseid kontrolle kvartaalse kava kohaselt, mis töötati välja vastavalt järelevalvesubjektide monitooringu käigus ilmnenu olulisematele riskivaldkondadele ning võimalikele probleemidele. 2002.a. teostas või alustas Inspeksioon kokku 30 kohapealset kontrolli (vt Tabel 4).

Tabel 4. Kohapealsed kontrollid 2002. a

Järelevalvesubjektid	Toimunud kohapealseid kontrolle
Pangad ¹³	11
Kindlustusandjad	6
Fondivalitsejad	4
Kindlustusvahendajad	5
Investeeringisühingud	3
Emitendid	1

Pankade kohapealse kontrolli teostamise peamiseks alusmaterjaliks on Inspektsiooni sisene "Krediitiasutuste kohapealse inspekteerimise juhend", mille eesmärk on anda juhiseid kohapealse kontrolli teostamiseks erinevates riskivaldkondades. Kohapealse järelevalve planeerimisel ja teostamisel hõlmati pankade konsolideerimisgruppe tervikuna ning kontrolle teostati ka väljaspool Eestit asuvates, kuid Eesti pankade konsolideerimisgruppi kuuluvates ettevõtetes.

Kohapeal kontrolliti 2002.a. kõiki olulisemaid pankade riskivaldkondi ning enam tähelepanu pöörati järgmisele:

- erinevate valdkondade sisemiste riskijuhtimis- ja kontrollisüsteemide hindamine;
- laenugevusega ja liisinguga kaasnevate riskide hindamine, pankade tegevuse vastavus seadus- andlusele krediitvaldkonnas ning siseregulatsioonidele;
- siseauditi funktsioon ning selle efektiivsus erinevate tegevusvaldkondade ja sisemiste kontrolli- süsteemide hindamisel;
- rahapesu tõkestamise meetmete hindamine.

Fondivalitsejate, investeeringis- ja pensionifondide kontrollimise osas pöörati suuremat tähelepanu fondivalitsejate tegevuse vastavusele õigusaktides kehtestatud nõuetele. Olulisemad kohapealse kontrolli valdkonnad olid 2002.a. järgmised:

- fondivalitsejatele nende tegevusalal kehtestatud kapitali- ja likviidsusnõuetest kinnipidamine;
- investeeringis- ja pensionifondide puhaskäivituse arvestamise õigsuse kontroll ning seadustes sätestatud investeeringispiirangute järgimine fondi varade paigutamisel;
- piisava sisekontrolli funktsiooni olemasolu fondivalitsejas;
- fondi arvel kaetavate kulude vastavus seadusele ning fondi tingimustega kehtestatud nõuetele;
- kohustuslike pensionifondide osakute müügiotsuse vastavus õigusaktidega kehtestatud nõuetele ning headele äritavadele.

Kindlustusandjate kohapealse kontrolli läbiviimisel juhendatakse Inspektsiooni sisest "Kindlustusandjate kohapealse kontrolli läbiviimise juhendist" ja IAIS-i kohapealse inspekteerimise standarditest. Olulisemad tegevused kindlustusandja üldkontrolli läbiviimisel on:

- juhtkonna ja sisekontrollisüsteemide hindamine;
- kindlustusandja tegevuse analüüs;
- kindlustustegevuse tehniliste protseduuride hindamine;
- kindlustusandja ning tema tütar- ja sidusettevõtjate vaheliste suhete analüüs;
- kindlustusandja finantstegevuse hindamine.

Kindlustusvahendajate kohapealse kontrolli eesmärgiks on hinnata ettevõtte tegevust ja maakleri esindajate töökorralduse vastavust kindlustustegevuse seadusele, isikuandmete kaitse seadusele ja rahapesu tõkestamise seadusele ning tuvastada selles valdkonnas esinevaid riske.

¹³ Sealhulgas ühe krediitiasutusest kontohalduri kohapealne kontroll.

Seoses oluliste muudatustega õiguskeskkonnas viidi aasta jooksul läbi kohapealsed kontrollid kõigis olulise turuosaga investeerimisühingutes ning alustati investeerimisteenuste valdkonna kohapealset kontrolli ka pankades. Kontrollimise eesmärgiks oli kaardistada terviklikult järelevalvatavate turuosaliste investeerimisteenustega seotud tegevused ja kontrollida nende sisemiste regulatsioonide ja tegevuste vastavust väärt-paberituru seadusele. Olulisemad kohapealse kontrolli valdkonnad olid 2002.a. järgmised:

- informatsiooni avaldamine klientidele ja klientide huvide kaitse;
- klientide ja äriühingu varade lahususe põhimõtte järgimine;
- huvide konflikti vältimine oma tehingute, oma töötajate tehingute ja klientide tehingute vahel;
- investeerimisteenuste osutamise valdkonda puudutavad sisekontrollisüsteemid ja nende vastavus seaduse nõuetele.

Väärt-paberiemitendi kohapealse kontrolli läbiviimise peamiseks põhjuseks on vajadus kontrollida emitendi poolt informatsiooni avalikustamise kooskõla börsi reglemendiga (eelkõige informatsiooni avalikustamise õigeaegsust) ning avalikustatud informatsiooni vastavust tegelikkusele, samuti siseteabe hoidmist ning avalikustamist reguleerivate sisereeglite olemasolu ja toimimist.

Lisaks eeltoodule on oluliseks kohapealse kontrolli valdkonnaks ka infotehnoloogiliste riskide hindamine. Kohapealsete kontrollide läbiviimisel infotehnoloogiliste riskide hindamiseks lähtutakse Finantsinspeksiooni sisest käsiraamatust, mis põhineb informatsiooni- ja infotehnoloogia alaste kontrolleesmärkide standarditel. E-pangandusega kaasnevate riskide hindamisel läbi kohapealsete kontrollide tuginetakse Inspeksiooni sisemisele juhendile, mille koostamisel on lähtutud Baseli Komitee poolt välja antud dokumendist "*Risk Management Principles for Electronic Banking*".

E-panganduse kohapealsel kontrollil vaadati kahte põhilist valdkonda: E-panganduse riskide juhtimist ning E-panganduse turvalisuse tagamist. E-panganduse teenuste pakkumisega ning sellega kaasnevate riskide hindamisega seotud kohapealsed kontrollid toimusid 2002.a. mitmetes turuosalistes.

3.4.4 ÕIGUSPÄRASE TEGEVUSE TAGAMINE

FINANTSINSPEKTSIOONILE ESITATUD AVALDUSED JA KAEBUSED

2002.a. menetles Finantsinspeksioon 78 avaldust ja kaebust, millest 49 oli seotud kindlustussektori ja kindlustusandjate tegevusega, 26 käsitles krediidasutuste tegevust ja 3 puudutas finantssektori järelevalve muid aspekte.

Kindlustusandjate tegevuse peale esitatud avaldustest ja kaebustest 5 tulenesid elukindlustuse kindlustusandjate ja 44 kahjukindlustuse kindlustusandjate otsustest. Kahjukindlustuse avaldustest ja kaebustest 24 käsitlesid liikluskindlustuse seaduse rakenduslikke aspekte ja kindlustusandjate hüvitamisotsuseid liikluskindlustuses, 20 puudutasid vabatahtlikes kindlustusliikides sõlmitud lepingute täitmist ja vastavaid kindlustusandjate hüvitamisotsuseid.

Krediidasutuste tegevuse kohta esitatud kaebused ja avaldused jagunesid valdkonniti ühtlasemalt (puudus domineeriv valdkond) ja käsitlesid pankrotimenetlusega seonduvaid probleeme, laenulepingute täitmist, alusetust rikastumisest tulenevaid nõudeid (ekslikud pangaülekanded), pangasaladusega seonduvat ja elektroonilise maksevahendi kasutuslepingu täitmisega kaasnevaid probleeme.

Viimastel aastatel on toimunud esitatud avalduste ja kaebuste arvu pidev vähenemine, mille on tinginud konsolideerumisprotsessid turul ja sellega kaasnev omanikebaasist tulenev ärikultuuri muutus, samuti tarbijate oskuste ja teadlikkuse tõus lepingute sõlmimisel finantsvahenduses. Tabel 5 iseloomustab esitatud kaebuste ja avalduste dünaamikat kindlustussektoris.

Tabel 5. Kaebuste dünaamika kindlustussektoris 2000-2002.

Aasta	2000	2001	2002
Kaebuste arv	232	86	49

Kaebuste suhteliselt suur arv kindlustussektoris tuleneb kindlustustegevuse erinevusest võrreldes teiste finantsvahenduse toodete ja teenustega. Kindlustusjuhtumid tekitavad kindlustushüvitise maksmise teemal tihti eriarvamusi, põhjuseks näiteks kindlustusvõtja poolt kindlustustingimuste järgsete ohutuseeskirjade rikkumine või kahju suuruse kindlakstegemine.

23.09.2002.a. käivitas Finantsinspeksioon vihjetelefoni insaiderluse ja teiste finantssektori õigusrikkumiste paremaks avastamiseks. Vihjetelefon võimaldab järelevalveasutusele lihtsa teabe edastamise võimaluse kaudu paremat järelevalvet insaiderluse ja turumanipulatsiooni vallas, samuti pensionifondide, kodumaiste ja välismaiste investeerimisfondide valitsemise ning müügitegevuse üle. Anonüümseid vihjeid rikkumiste kohta saab edastada ka Inspeksiooni veebilehele www.fi.ee ning igal juhul tagatakse vihje edastaja konfidentsiaalsus.

FINANTSINSPEKTSIOONI POOLT KOHALDATAVAD HALDUSSUNNIVAHENDID

Finantsinspeksioonil on seadusest tulenevalt õigus teha õigusaktide rikkumise tuvastamisel ettekirjutusi rikkumiste kõrvaldamiseks, samuti rikkumiste ärahoidmiseks.

2002.a. tehti krediidasutustele ettekirjutusi krediidasutuste usaldatavusnormatiivide täitmiseks, Inspeksioonile esitatavate finantsaruannete nõuetekohaseks täitmiseks, laenugevuse vastavusse viimiseks krediidasutuste seaduses ja panga siseregulatsioonides kehtestatud nõuetega ning sise-eeskirjade täiendamiseks laenugevuse valdkonnas.

Investeerimis- ja pensionifondidega seoses tehti 2002.a. fondivalitsejatele ja krediidasutustele ettekirjutusi Finantsinspeksioonis registreerimata pensionifondi osakute avaliku pakkumise lõpetamiseks, pensionifondi tingimuste seadusega kooskõlla viimiseks, kohustuslike kuuaruannete Inspeksioonile esitamiseks, lepinguliste investeerimisfondide majandusaasta aruannete Inspeksioonile ja avalikkusele esitamiseks ning lepingulise investeerimisfondi investeeringute struktuuri investeerimisfondide seadusega kooskõlla viimiseks.

Investeerimisühingutes läbi viidud kohapealsete kontrollide tulemusena koostati 5 ettekirjutust tegevuse kooskõlla viimiseks uue väärtpaberituru seadusega. Investeerimisühingutele tehti ettekirjutusi tegevuse vastavusse viimiseks kehtivate piirmääradega, sisemiste regulatsioonide ja sisekontrollisüsteemide seadusega vastavusse viimiseks, huvide konflikti vältimise reguleerimiseks, kliendi huvide kaitse ja informeerimise tagamiseks vastavalt väärtpaberituru seaduse nõuetele.

Kindlustusvaldkonnas tehti ettekirjutused kahele kindlustusandjale garantiikindlustuse rahuldamata nõuete osas eraldiste moodustamiseks ning omavahendite ja seotud vara vastavusse viimiseks tegevuskava esitamiseks. Kindlustusvahendajate tegevuses avastatud ebakõlade ja seaduserikkumiste kõrvaldamise eesmärgil tegi Finantsinspeksioon 2002.a. ettekirjutusi kolmele kindlustusmaaklerile.

Finantsinspeksiooni järelevalvesubjektidele kohaldatakse kindlustustegevuse seaduses, väärtpaberituru seaduses, krediidasutuste seaduses ja investeerimisfondide seaduses sätestatud väärttegude eest vastutusena rahatrahvi.

20.09.2002.a. jättis Tallinna Ringkonnakohus muutmata Tallinna Linnakohtu otsuse, millega määrati ühele turuosalisele Väärtpaberiinspeksiooni ettekirjutuse mittetäitmise eest rahatrahv.

2002.a. esimeses kvartalis koostati haldusõiguserikkumise protokoll ning karistati rahatrahviga ühte fondi-valitsejat Finantsinspeksioonile kohustusliku teabe ja aruannete esitamata jätmise eest.

2001. a. koostas Väärtpaberiinspeksioon ühele isikule haldusõiguserikkumise protokoll viäärtpaberiturul tegevuslitsentsita tegutsemise eest. Kolmeastmelise kohtuvaidluse lõpul nõustus kohus Finantsinspeksiooni seisukohaga ning isikut karistati rahatrahviga.

Tabel 6. 2002. a. Inspeksiooni poolt kohaldatud haldussunnivahendid

	Krediidiasutused	Investeeringühingud	Fondivalitsejad	Kindlustusandjad/ kindlustusvahendajad
Ettekirjutused	5	5	6	4
Erirežiim	0	0	0	1
Rahatrahv	0	0	1	0

INSAIDMENETLUS

Tegemist on Finantsinspeksiooni poolt viäärtpaberiturul läbi viidava spetsiifilise uurimismenetlusega. Insaiderlus on kriminaalkorras karistatav kuritegu reguleeritud viäärtpaberituru ning seal kauplevate investorite vastu. Insaiderlusena mõistetakse siseteabe ehk avalikustamata hinnatundliku teabe alusel tehingu tegemist teabe objektiks oleva viäärtpaberiga, siseteabe õigusvastast avaldamist ja siseteabe alusel antud soovitus või tehtud mõjutust teabe objektiks oleva viäärtpaberi omandamiseks või vöörandamiseks.

Kehtiv viäärtpaberituru seaduse sätestab Finantsinspeksioonile vajaliku õigusliku baasi insaidjuhtumite uurimiseks. Kuna Inspeksioon ei teosta kriminaalmenetlust, saadetakse kuriteo piisava kahtluse ja seda kinnitavate andmete korral asi uurimisorganile kriminaalmenetluse otsustamiseks ja teostamiseks. 2002. aasta jooksul menetles Inspeksioon seitset insaidjuhtumit. Inspeksioon lõpetas 2002.a. algatatud menetlused uurimisorganitele avaldust tegemata, kuna algne kahtlus kuriteo osas ei leidnud kinnitust.

FINANTSINSPEKTSIOONI ROLL PANKROTIMENETLUSES

Finantsinspeksioonil on õigus esitada kohtule pankrotiavaldus krediidiasutuse või kindlustusandja suhtes ja teha ettepanek pankrotihalduri määramise kohta. 2002. aastal jätkusid viie kindlustusseltsi – AS ASA Kindlustus, AS AB Elukindlustus, AS Ühiskindlustus, Kindlustusaktsiaselts Polaris Elu ja Kindlustusselts Polaris Vara - pankrotimenetlused. Nimetatud menetlustes moodustatud pankrotitoimkondadesse kuulub Inspeksiooni esindaja. Samuti jätkusid kolme krediidiasutuse – AS Eesti Maapank, AS ERA Pank ja AS EVEA Pank – pankrotimenetlused. Kohus kinnitas INKO Balti Panga pankrotimenetluse lõpparuande. Krediidiasutuse pankrotimenetluses toimub Inspeksiooni poolne järelevalve pankrotihaldurite poolt esitavate aruannete põhjal. 2002.a. ei esitanud Inspeksioon ühegi krediidiasutuse ega kindlustusandja vastu pankrotiavaldust.

3.5 KOOSTÖÖ

3.5.1 SISERIIKLIK KOOSTÖÖ

Kooskõlas Finantsinspeksiooni seadusega sõlmisid Finantsinspeksioon, Eesti Pank ja Rahandusministeerium 2002. aasta novembris kolmepoolse koostöökokkuleppe. Kokkuleppega määratleti poolte ühise tegutsemise alused finantsteabe vahetuse, õigusaktide väljatöötamise, finantssektori olukorda oluliselt mõjutavate sündmuste korral, samuti rahvusvaheliste ja avalike suhete ning koostöö vallas.

Finantsinspeksioon alustas 2002. a. lõpus kõnelusi prokuratuuri ja politseiga koostööprotokolli sõlmimiseks finantssektori kuritegelikel eesmärkidel ärakasutamise tõkestamiseks¹⁴. Seoses pensionireformiga ning börsi tegevuse spetsiifikaga rakendub pooltevaheline koostöö esmaselt väärtpaberituru järelevalve valdkonnas.

Finantsinspeksiooni töötajad on aktiivselt osalenud Inspeksiooni välistes töögruppides. Seoses ühendatud Finantsinspeksiooni moodustamisega, oli Inspeksioon 2002. a. alguses esindatud erinevates töögruppides ja -komisjonides mitme liikmega. Ressursi optimeerimise eesmärgil ning vastavalt vajadusele korrigeeriti liikmelisust (vt Tabel 7).

Tabel 7. Inspeksiooni esindatus teiste organisatsioonide töös, 31.12.2002. a.

Organisatsioon või selle töörühm, kus Finantsinspeksioon on esindatud	
1. Nõukogud, komisjonid	Tagatisfondi nõukogu
	Tallinna Väärtpaberibörsi ASi Vahekohtu nõukogu
	Fondijuhtideksamikomisjon, Rahandusministeerium
	Rahapesu tõkestamise nõuandev komisjon, Siseministeerium
2. Töörühmad	Eesti Pank:
	- Tagatisfondi seaduse rakendamise töörühm
	Rahandusministeerium:
	- Investeeringufondide seaduse väljatöötamise töögrupp
	- Välissularahavahetusega tegelevate ettevõtjate tegevuse reguleerimise töörühm
	- Täiendava kogumispensioni kindlustuslepingu alusel tasutud füüsilise isiku tulus mahaarvatavate kindlustusmaksete osa arvestamise määruse eelnõu väljatöötamise töörühm
	- Hüpotekfinantseerimise töögrupp
	Siseministeerium:
	- Rahapesu tõkestamise seaduse muutmise eelnõu töörühm
3. Muud	EV Raamatupidamise Toimkond
	Audiitorite kutsekomisjon
	KredEx ¹⁵ arengukava koostamise töögrupp

Aasta jooksul tehti koostööd mitmete erinevate isikute ja asutustega: Eesti Pangaga, Rahandus-, Justiits- ja Siseministeeriumiga, Andmekaitse Inspeksiooni ning Maksuametiga. Järelevalvesubjektidega seonduvate küsimuste asjakohasemaks käsitlemiseks on koostöösse kaasatud ka nende esindajaid.

2002. a. jätkus aktiivne koostöö järelevalvesubjektide välisaudiitoritega. Kohtumistel audiitorfirmade esindajatega arutati jooksvalt esilekerkinud probleeme krediitiasutuste tegevuses, aastaauditite ja Inspeksiooni poolt läbi viidud kohapealsete kontrollide tulemustega seonduvaid küsimusi. Väärtpaberituru järelevalvemenetlustes tehti koostööd ka Audiitorkogu ja Keskkriminaalpolitsei majanduskuritegude osakonnaga.

Finantsinspeksiooni töötajad osalevad ekspertidena ka finantssektorit kaudselt mõjutavate küsimuste lahendamisel. Nii on siseriikliku koostöö raames osaletud Audiitorite kutsekomisjoni töös, fondijuhtideksamikomisjoni töös ning Eesti Raamatupidamise Lipulaev 2002 valimise ekspertkomisjonis.

Koostööd tehakse ka järelevalvesubjektide liitudega. Panganduse vallas on pangandussektori arendamise eesmärgil toimunud Finantsinspeksiooni ja Eesti Pangaliidu¹⁶ esindajate vahel mitmeid nõupidamisi ning

¹⁴ Finantsinspeksiooni, Politseiameti ja Prokuratuuri koostööprotokoll allkirjastati 20.01.2003. a.

¹⁵ Krediidid ja Ekspordi Garanteerimise Sihtasutus

¹⁶ Euroopa Pangandusföderatsiooni (European Banking Federation, FBE) assotsieerunud liige

vahetatud koolituselast teavet. Pangaliidu juurde on moodustatud rahapesu tõkestamise töögrupp, kus osalevad lisaks Pangaliidule ja Eesti krediitiasutustele ka Rahapesu Andmehüroo, Siseministeeriumi ja Finantsinspeksiooni esindajad. 2002.a. valmisid töögrupis mitmed soovituslikud dokumendid, mis täpsustavad krediitiasutuste töötajate ülesandeid rahapesu efektiivsemaks tõkestamiseks.

Kindlustuse vallas on Eesti Kindlustusseltside Liiduga¹⁷ arutatud probleeme kindlustussektoris ja vahetatud teavet kindlustusturust. Tihedam koostöö toimub Eesti Aktuaaride Liiduga¹⁸. Kindlustusvahendusega seotud probleeme on arutatud Eesti Kindlustusmaaklerite Liiduga.

Aasta jooksul on vahetatud infot ka Eesti Fondihaldurite Liiduga, kellega on toimunud koostöö Rahandusministeeriumi juures tegutseva uue investeerimisfondide seaduse väljatöötamise töögrupi raames.

Väärtpaberituru läbipaistvuse tagamiseks toimub regulaarne kogemuste ja informatsiooni vahetus reguleeritud väärtpaberituru korraldaja AS-ga Tallinna Börs. Finantsinspeksiooni esindajad on osalenud AS Tallinna Börs korraldatud emitentide infohommikul.

3.5.2 KOOSTÖÖ VÄLISRIIKIDE JÄRELEVALVEASUTUSTEGA

Finantsinspeksiooni seadus nimetab ühena Inspeksiooni ülesannetest teha koostööd rahvusvaheliste finantsjärelvalve organisatsioonidega ja välisriikide finantsjärelvalve asutuste ning välisriikide muude pädevate asutustega või isikutega ja annab õigusliku aluse koostöölepingute sõlmimiseks teiste riikide vastavate asutustega. Enne Inspeksiooni moodustamist andsid aluse koostöölepingute sõlmimiseks turuosaliste tegevust reguleerivad eriseadused.

Tabel 8. Välisriikide järelvalveasutustega sõlmitud koostöölepingud

Riigid, kes sõlmisid Eestiga koostöökokkuleppe	Lepingu sõlmimise aasta ja järelvalve valdkond
Balti koostööleping (Eesti-Läti-Leedu)	1997 väärtpaberijärelvalve, 1998 kindlustusjärelvalve
Läti	2000 pangajärelvalve
Leedu	2001 pangajärelvalve
Soomes	1995 (uuendatud 2000.a.) pangajärelvalve, 2002 väärtpaberijärelvalve
Rootsi	1999 väärtpaberijärelvalve
Saksamaa	2002 panga- ja kindlustusjärelvalve
Taani	2002 finantsjärelvalve

2002.a. jätkas Finantsinspeksioon oma eelkäijate tööd ja allkirjastas koostöökokkulepped panga- ja kindlustusjärelvalve alal Saksamaaga ning väärtpaberijärelvalve alal Soomega. Taani finantsjärelvalvega sõlmitud ja augustis 2002.a. jõustunud koostöömemorandum reguleerib nii pangandus-, kindlustus-, kui väärtpaberivahenduse üle teostatavat järelvalvet. Taani finantsinspeksioon oli aastatel 2001-2002 Inspeksiooni partneriks Euroopa Liidu Phare projekti raames.

2002.a. jätkusid varem alustatud läbirääkimised pangajärelvalvet käsitleva koostöölepingu sõlmimiseks Rootsi finantsjärelvalvega. Kindlustusjärelvalve alase koostöö osas alustati lepingu ettevalmistamist koostöö arendamiseks Leedu kolleegidega.

¹⁷ Euroopa Kindlustusseltside Liidu (*Comité Européen des Assurances*, CEA) assotsieerunud liige

¹⁸ Rahvusvahelise Aktuaaride Liidu (*International Actuarial Association*, IAA) täisliige

Tihe koostöö toimub ka teiste riikide järelevalveasutustega. Austria ja Prantsusmaa järelevalveasutustega vahetati kogemusi väärt-paberituru regulatsioonide kehtestamise osas. TAIEX'i¹⁹ ja ATTF'i²⁰ kaasabil tutvusid Inspektsiooni töötajad Luksemburgi finantsjärelevalve tööga fondivalitsejate ja investeerimisfondide järelevalve osas. 2002.a. lõpus alustas Inspektsioon Põhjamaade Ministrite Nõukogu toel koostööprojekti Norra finantsjärelevalvega. Projekti teemaks on kindlustusandjate varade ja kohustuste juhtimise alateema — stress-testi rakendamine Eestis. USAID/FSVC²¹ programmi raames nõustas Inspektsiooni töötaja konsultandina Makedoonia rahandusministeeriumi kindlustusjärelevalve osakonda kindlustusalastes raamatupidamislikes, õiguslikes ning aruandlusega seotud küsimustes.

3.5.3 KOOSTÖÖ RAHVUSVAHELISTE ORGANISATSIOONIDEGA

Finantsinspektsiooni koostööd rahvusvaheliste organisatsioonidega 2002.a. iseloomustab jätkuv osalemine finantssektori erinevate järelevalveasutuste liitude töös, ettevalmistused ühinemiseks Euroopa riikide väärt-paberijärelevalveasutusi ühendava organisatsiooniga, kohtumised mitmete rahvusvaheliste finantsasutustega ja reitinguagentuuridega ning nende teabepäringutele vastamised. Märkimisväärset abi on Inspektsioon saanud oma esimesel tööaastal organisatsiooni arendamisel ja töötajate kvalifikatsiooni tõstmisel Eesti finantssektorile suunatud Euroopa Liidu Phare programmi tehnilise abi projektist, mis käivitus juba 2001.a.

Rahandusministeeriumi algatatud ja kureeritud Phare projekti kogumaksumuseks oli 1,5 miljonit eurot (ligikaudu 23 miljonit krooni). Projekt koosnes kolmest alaprojektist, millest esimese raames andis Taani finantsjärelevalve Finanstilsynet juriidilisi ja tehnilisi konsultatsioone Inspektsiooni asutamisel ning nõustas Rahandusministeeriumi peamiselt väärt-paberituru alase seadusandluse väljatöötamisel.

Teine alaprojekt hõlmas koostöös AS-ga Microlink Süsteemid Inspektsiooni poolt järelevalvesubjektidelt kogutava aruandluse ja selle analüüsi süsteemi tarkvara arendust ja Inspektsiooni töökohtade riistvara soetamist.

Kolmanda alaprojekti raames, mida juhtis Prantsuse Credit Agricole Consultants ning kuhu olid kaasatud PricewaterhouseCoopers eksperdid, nõustati Inspektsiooni organisatsiooni ülesehitamist. Lisaks koostati ülevaateid Euroopa Liidu erinevate riikide finantseerimisasutuste regulatsioonist ja järelevalvest ning anti õiguslikke arvamusi Eesti seadusandluse harmoneerimisel *acquis*'ga.

Inspektsioon osaleb Baseli Pangajärelevalve Komitee Kesk- ja Ida-Euroopa koostöögrupi (BSCEE)²² tegevuses. Koostöögrupi aastakoosolekul valiti Inspektsioon organisatsiooni 2003.a. eesistujaks. Eesistujamaa ülesanneteks on koostöögrupi esindamine suhetes rahvusvaheliste organisatsioonidega ning aastakonverentsi korraldamine. 2002.a. osaleti Baseli Pangajärelevalve Komitee ülemaailmsel XII aastakoosolekul, kus käsitleti kapitali adekvaatsuse regulatsiooni mõju (Basel II) ja stabiilse finantskeskkonna loomist nn üleminekuriikides.

Inspektsioon on Rahvusvahelise Kindlustusjärelevalvete Assotsiatsiooni (IAIS) täisliige 1999. aastast. Inspektsiooni esindaja valiti IAIS'i raamatupidamise alamkomitee liikmeks. IAIS'i edendab kindlustusjärelevalvete vahelist koostööd, arendab rahvusvahelisi kindlustusjärelevalve standardeid, koolitab liidu liikmeid ning teeb koostööd finantssektori teiste järelevalveasutustega (Baseli Pangajärelevalve Komitee, IOSCO ja IAIS'i ühisfoorum). 2002.a. osaleti IAIS-i IX aastakonverentsil, kus käsitleti kindlustusjärelevalve protseduuridega seonduvaid teemasid ning kindlustusturu reguleerimise küsimusi.

¹⁹ Euroopa Komisjoni Tehnilise Abi Informatsioonibüroo (*Technical Assistance Information Exchange Office*)

²⁰ *Financial Technology Transfer Agency*

²¹ *The U.S. Agency for International Development/ Financial Services Volunteer Corps*

²² *Banking Supervision from Central and Eastern European Countries*

2002.a. Rahvusvahelise Aktuaaride Liidu organiseerimisel toimunud XXVII Rahvusvaheline Aktuaaride Kongressil käsitleti sotsiaal-, kahju-, tervise-, elu- ja pensionikindlustust ning finantsriske. Inspeksioon keskendus aktuaaridega koostöös kindlustusturu arengusuundadele, varade ja kohustuste juhtimisele ning uute rahvusvaheliste raamatupidamisstandardite mõjule aktuaaride tööle.

IOSCO on suurim väärtpaberijärelevalveid ühendav rahvusvaheline organisatsioon, mille eesmärgiks on arendada väärtpaberijärelevalvet, teha koostööd õiglaste, tõhusate ja stabiilsete turgude toimimise nimel ning ühtlustada väärtpaberilase regulatsiooni standardeid. Inspeksioon on IOSCO liige alates 2001. aastast. IOSCO XXVII aastakonverentsi teemal "Globaliseerumine: võimalused ja väljakutsed" käsitles kapitaliturgude kiiret laienemist, mis loob investorite jaoks uusi võimalusi piiriülesteks investeringuteks, kuid samas esitab üha kõrgemaid nõudmisi riikidevahelisele koostööle.

2002.a. lõpus esitas Euroopa Väärtpaberijärelevalveasutuste Komitee (CESR)²³ Inspeksioonile esialgse kutse vaatlajana liitumiseks. CESR'i ülesandeks on nõustada Euroopa Komisjoni Euroopa väärtpaberiturgu reguleerivate õigusaktide väljatöötamisel ning kindlustada vastavate seaduste kooskõla ja kiire rakendamine liikmesriikides.

Koostöös OECD²⁴-ga korraldati Tallinnas veebruaris 2002.a. toimunud Balti riikide kindlustuse ja kogumispensioni alane konverents. Konverentsi raames toimus ka Rahvusvahelise Kogumispensioni Riiklike Reguleerijate ja Järelevalvajate Võrgu (INPRS)²⁵ regionaalkohtumine. INPRS'i eesmärgiks on tõhustada koostööd kogumispensionide riikliku reguleerimise, järelevalve ja finantsküsimumuste osas.

OECD ja KredEx'i poolt korraldatud konverentsil "Garantiid ja ettevõtluse areng" andis Inspeksioon ülevaate Basel II nõuete mõjust krediiditurule.

Euroopa Nõukogu (edaspidi EN) juures tegutseb Euroopa Liidu kandidaatriikide rahapesu kontaktkomitee²⁶, kus vahetatakse informatsiooni rahapesu tõkestamise meetmete rakendamisest kandidaatriikides. EN rahapesu tõkestamise meetmete hindamise ekspertkomitee MONEYVAL koosseisus osales Inspeksiooni esindaja Malta hindamisel. MONEYVAL ekspertide missioon külastas Eestit teistkordselt 2002.a. novembris. Ekspertide poolt koostatav raport tuleb kaitsmisele 2003.a.

2002.a. kohtuti mitmete rahvusvaheliste finantsinstitutsioonide ja reitinguagentuuride esindajatega (Rahvusvaheline Valuutafond, Euroopa Keskpank, Fitch IBCA, Standard&Poor's, Moody's jt.), et tutvustada Inspeksiooni organisatsioonilist ülesehitust ning järelevalve tegevuse aluseks olevaid regulatsioone. Inspeksioon osales ka Euroopa Komisjonile esitatud eduaruande koostamise protsessis ja EL direktiivide rakendamise kohta võrdlustabelite koostamisel.

²³ Committee of European Securities Regulators

²⁴ Organisation for Economic Co-operation and Development

²⁵ International Network of Pension Regulators and Supervisors

²⁶ Accession/Candidate Countries ML Contact Committee

4. INSPEKTSIOONI 2002.A. TULUDE-KULUDE AASTAARUANNE

4.1 2002.A. TULUDE-KULUDE AASTAARUANNE

	Kirje	tuh. kroonides
Tulud		
Järelevalve tasud	1	35 714
Muud tulud	2	453
TULUD KOKKU		36 167
Kulud		
Personalikulu		
Palk, sh maksud	3	20 249
Tagatised ja soodustused	4	162
Nõukogu tasud	5	266
Personalikulu kokku		20 677
Majanduskulu		
Koolitus	6	256
Töölähetus	7	1 387
Liikmemaksud	8	107
Bürookulu	9	943
Õigusabi ja konsultatsioonid	10	151
Värbamiskulud	11	169
Majanduskulu kokku		3 013
KULUD KOKKU		23 690
Tegevustulem	12	12 477

4.2 SELGITUSED 2002.A. TULUDE-KULUDE AASTAARUANDELE

TULUDE-KULUDE AASTAARUANDE KOOSTAMISEL KASUTATUD ARVESTUSPÕHIMÕTTED

Inspeksiooni tulude-kulude aastaaruande koostamisel on lähtutud Finantsinspeksiooni seadusest ja rahvusvaheliselt tunnustatud arvestuspõhimõtetest, kuivõrd need on Inspeksioonile rakendatavad ja kohaldatavad.

Vastavalt kehtivale seadusandlusele ei maksa Inspeksioon tulumaksu ega muid majandustegevusega seotud makse riigieelarvesse, välja arvatud füüsiliste isikutega seotud maksud.

TULUD JA KULUD

Inspeksiooni tulud ja kulud on kajastatud arvestusperioodi jooksul tekkepõhiselt, sõltumata raha laekumisest või tasumisest.

Tulude-kulude aastaaruanne on koostatud tuhandetes kroonides, kui ei ole eraldi viidatud mõnele teisele mõõtühikule.

KIRJE 1 - JÄRELEVALVE TASUD

Koos Finantsinspeksiooni loomisega toimus finantssektori järelevalve rahastamise üleminek, vastavalt rahvusvaheliselt tunnustatud praktikale, turupõhisele finantseerimisele.

Finantsinspeksiooni eelarve finantseerimise põhimõtted on sätestatud Finantsinspeksiooni seaduses.

Järelevalvetasu koosneb kahest komponendist:

- 1) kapitaliosast, milleks on summa, mis võrdub ühe protsendiga järelevalvesubjekti minimaalsest (neto)omavahendite, omakapitali või aktsiakapitali summast,
- 2) mahuosast, milleks on summa, mis võrdub rahandusministri poolt Inspeksiooni nõukogu ettepanekul kehtestatud protsendiga järelevalvesubjekti varast, kindlustusmaksete kogusummast, arvestusvarast või komisjonitasude kogusummast.

Järelevalvetasu mahuosa määrade kehtestamisel erinevatele järelevalvesubjektide gruppidele arvestatakse nende tegevuse mahtusid ja kasumlikkust, hinnatakse nende järelevalvele kuluvat ressursi ning lähtutakse eeldusest, et järelevalvetasu ei oleks subjekti jaoks ülemäära koormav.

Järelevalvetasu kapitaliosast 50% ja mahuosa ettemakse tasutakse Inspeksioonile eelarveaastale eelneva aasta 31. detsembriks. Kapitaliosa lõppmakse (50%) tasutakse eelarveaasta 30. juuniks ja mahuosa lõppmakse tasutakse 01. septembriks.

Inspeksioonile tasutud 2002. aasta järelevalvetasudest moodustas 28,8 miljonit krooni ettemakse ja 6,9 miljonit krooni lõppmakse.

Järelevalvetasu jagunemine järelevalvesubjektide gruppide lõikes oli järgmine:

Järelevalvesubjekt	Makstud järelevalvetasud tuh. kroonides	Osatähtsus järelevalvetasude kogusummas
Krediitiasutused	24 075	67,4%
Kahjukindlustusandjad	4 413	12,4%
Fondivalitsejad	3 865	10,8%
Elukindlustusandjad	1 610	4,5%
Investeermisühingud	1 168	3,3%
Kindlustusmaaklerid	583	1,6%
Kokku	35 714	100%

KIRJE 2 - MUUD TULUD

Muu tulu sisaldab järgmist:

Tulu liik	tuh. kroonides
Kindlustusinspektsiooni eelarve jääk	446
Tallinna Linnakohtult ekspertiisi tasu	7
Kokku	453

Kindlustusinspektsiooni eelarve jäägi ülekandmine toimus Finantsinspektsiooni seaduse § 63 lg 1 alusel.

PERSONALIKULU

KIRJE 3 - PALK, SH. MAKSUD

Finantsinspektsiooni töötajate arv jaanuaris oli 56 ning detsembriks oli see suurenenud 63 töötajani. Täiendava tööjõu vajadus tulenes Inspektsioonile täiendavate funktsioonide lisandumisest, II samba pensionireformi käivitumisest ja vajadusest tõhustada väärtpaberituru järelevalvet.

Palgakulus sisalduvad makstud lisatasud, preemiad ning juhatuse liikmete tasud, samuti sotsiaal- ja töötus-kindlustusmaks.

Inspektsiooni spetsialisti keskmine palk oli ca 15 000 krooni ja osakonna juhataja palk ca 24 000 krooni.

Inspektsiooni nõukogu poolt kinnitatud "Töö tasustamise aluste" kohaselt on juhatuse poolt määratava võimaliku lisatasu suuruseks kuni 20% töötaja põhipalga määrast. Tegelikult töötajatele makstud lisatasud moodustasid 2,4% palgakulust.

Seoses organisatsiooni käivitumisperioodil seatud eesmärkide täitmisega maksti töötajatele, välja arvatud juhatuse liikmed, ühekordset preemiat 30% ulatuses ühe kuu põhipalgast.

Palgakulus sisaldub Inspektsiooni arvestuslik puhkusekohustus töötajate kasutamata puhkuste osas summas 461 000 krooni.

KIRJE 4 - TAGATISED JA SOODUSTUSED

Tagatisteks ja soodustusteks on Finantsinspektsiooni "Töö tasustamise aluste" kohaselt sünnitoetus, erakorraline toetus, riikliku õppelaenu kustutamine ja töötajate tervishoiu tagamiseks tehtavad kulutused.

Samuti kajastatakse antud kulukirjel Eesti Panga poolt Inspektsiooni töötajatele välja antud laenude intressimääraga seotud erisoodustuste maksukulu ja töötajatele Inspektsiooni osaluspensionide maksete kompenseerimist 1/3 ulatuses, kuid mitte rohkem kui 10% aasta brutopalgast.

Osaluspension ei laiene Inspektsiooni juhatuse ega nõukogu liikmetele.

KIRJE 5 - NÕUKOGU TASUD

Vastavalt Finantsinspektsiooni seadusele makstakse nõukogu liikmetele igakuiselt tasu kuupalga alammäära kahekordses suuruses.

MAJANDAMISKULU

KIRJE 6 - KOOLITUS

Koolitus on üks peamisi Finantsinspektsiooni strateegilisi prioriteete organisatsiooni arengu valdkonnas. Koolituskuluna käsitletakse osalemist siseriiklikel koolitustel.

KIRJE 7 - TÖÖLÄHETUS

Töölähetusena käsitletakse koolituslähetus välisriikidesse ja Inspeksiooni esindamisega seotud lähetus. Töölähetuse kuluna käsitletakse lähetatut koolituse või konverentsi osavõtutasu, reisikulud, majutuskulud ja päevarahasid.

Finantsinspeksiooni ühe strateegilise eesmärgina on sätestatud koostöö tihendamine finantssektori rahvusvaheliste organisatsioonidega, mis tähendab osalemist erinevate komiteede ja töögruppide töös.

Tulenevalt väliskapitali suurest osakaalust Eesti finantssektoris teeb Inspeksioon tihedat koostööd välisriikide järelevalve asutustega.

Töölähetuste kuludes sisalduvad muuhulgas IAIS, IOSCO ja Baseli Pangajärelevalve Komitee poolt korraldatud aastakongressidel ja seminaridel osalemise kulud. Toimus mitmeid töölähetusi seoses Euroopa Liidu integratsiooni protsessiga. Töölähetuste kuludes kajastatakse ka Inspeksiooni Eestis registreeritud järelevalvesubjektide välisriigis asuvate tütarettevõtjate järelevalve teostamisega seotud kulud.

Kokku toimus 50 töö- ja koolituslähetust.

KIRJE 8 - LIIKMEMAKSUD

Liikmemaksude all kajastuvad IAIS ja Baseli Pangajärelevalve Komitee aastamaksud.

KIRJE 9 - BÜROOKULU

Bürookulude jagunemisest ja suurusest annab ülevaate alljärgnev tabel ja selgitused:

Bürookulud	tuh. kroonides
Perioodika ja raamatud	92
Kontoritarbed	269
Nõupidamised ja esindus	368
Kõnekulu	202
Muu kulu	12
Kokku	943

Nõupidamiste korraldamise ja esinduskulu sisaldab kulud, mis on seotud kohtumistega turuosaliste, audiitorite, reitinguagentuuride ning välisekspertidega jne.

Oluliseks kuluartikliks oli 2002.a. veebruaris OECD ja Inspeksiooni koostöös toimunud pensioniteemalise konverentsi kulu. Kulu sisaldab ka Inspeksiooni töö- ja planeerimisseminaride kulu.

Kõnekulu sisaldab telefonide, sh mobiiltelefonide kasutamise kulu.

Muu kulu sisaldab tõlketöid ja transpordikulud. Tõlkekulud sisaldavad peamiselt erinevate normatiivdokumentide ning järelevalve teostamisega seotud dokumentide tõlkimise kulud. Osaliselt finantseeriti tõlketöid Phare toetusprogrammi vahendite abil.

Transpordikulu sisaldab taksoteenuse kasutamise kulud ja hüvitisi isikliku sõiduauto kasutamise eest. Inspeksioonis ei ole ühtegi ametiautot.

KIRJE 10 - ÕIGUSABI JA KONSULTATSIOONID

Kirjel kajastatakse kulud ekspertide kaasamisele, erakorralistele audititele, õigusarvamustele ja õigusabile seoses Finantsinspeksiooni järelevalvetevõimega.

Seadusest tulenevalt lasub järelevalvesubjekti suhtes tellitud erakorraliste audiitor- ja õiguslike arvamuste eest tasumise kohustus Inspeksioonil.

KIRJE 11 - VÄRBAMISKULU

Värbamiskulu sisaldab personaliotsingu teenuse kasutamisega, töökohtade hindamisega ja palgaturu uuringutega seotud kulu.

KIRJE 12 - TEGEVUSTULEM

Positiivse tegevustulemi saavutamise peamise põhjusena võib välja tuua järgmist:

- ranged lisatasu maksmise põhimõtted;
- algselt planeeritud konservatiivsem värbamispoliitika;
- õigusabi ja konsultatsiooni kulu planeeritud väiksem kasutusvajadus;
- planeeritud rohkem laekunud järelevalvetasu mahuosa lõppmakse summa, seoses uute järelevalvesubjektide lisandumisega aasta jooksul;
- Kindlustusinspeksiooni eelarve planeeritud suurem jääk.

Vastavalt Finantsinspeksiooni nõukogu 28.11.2002.a. otsusele on tegevustulem arvatud eelarvereservi. Reservi suurus on kuni 50% Inspeksiooni jooksva aasta eelarvest ning selle haldamine toimub sarnaselt Inspeksiooni eelarve haldamisega Eesti Panga poolt. Reservi suurendatakse ainult positiivse tegevustulemi arvelt ning seda kasutatakse Inspeksiooni nõukogu poolt kehtestatud korras.

Reservi loomise vajadus on tingitud Inspeksiooni rahastamise mudelist, mille kohaselt on Inspeksiooni tulud sõltuvad finantssektori tegevusmahtudest. Juhul, kui finantssektoris toimub varade või käivate vähenemine, tekib Inspeksioonil kohustus järelevalvetasu tagastada. Eelkõige võib selline situatsioon tekkida finantssektori või selle mõne segmendi (süsteemse) kriisi või konkurentsivõime järsu languse olukorras.

Reservi olemasolu peaks tagama Inspeksiooni toimimise vähemalt 6 kuu vältel ilma tulubaasita ning võimaldama vajadusel iga-aastaselt tasakaalustada üksikute finantssektori segmentide järelevalvetasusid.

FINANTSINSPEKTSIOONI VARAD JA KOHUSTUSED

Finantsinspeksiooni arvelduskonto asub vastavalt Finantsinspeksiooni seadusele Eesti Pangas ning arvelduskonto saldo oli seisuga 31.12.2002.a. 50,2 miljonit krooni.

Inspeksiooni kohustused sisaldavad Eesti Panga poolt 2002. aastal makstud kulusid summas 2,6 miljonit krooni, mis Inspeksioon kompenseerib Eesti Pangale 2003. aastal.

Inventuuri tulemusena oli Inspeksiooni puhkusekohustus 31.12.2002.a. seisuga 0,5 miljonit krooni.

Inspeksioon esitas järelevalvesubjektidele 2003.a. järelevalvetasude ettemakse teatise summas 40 miljonit krooni. Inspeksioonile 2002.a. tasutud 2003. aasta järelevalvetasude ettemaks seisuga 31.12.2002.a. oli 34,6 miljonit krooni ning 2003.a. jaanuaris laekus 5,4 miljonit krooni.

Tegevustulemiks 2002. aastal oli 12,5 miljonit krooni.

Inspeksiooni varad ja kohustused seisuga 31.12.2002.a. on toodud käesoleva aastaaruande Lisas 4.

AS Deloitte & Touche Audit
Roosikrantsi 2
10119 Tallinn
Reg.kood 10687819

Tel: +372 6 406 500
Fax: +372 6 406 503

**Deloitte
& Touche**

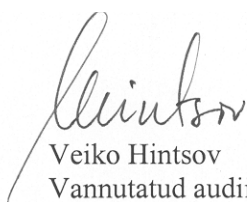
AUDIITORI JÄRELDUSOTSUS

Riigikogule ja Finantsinspektsiooni nõukogule ning juhatusele:

Oleme auditeerinud Finantsinspektsiooni (edaspidi "Inspektsioon") 31. detsembril 2002 lõppenud majandusaasta kohta koostatud tulude-kulude aastaaruannet. Selle aruande õigsuse eest vastutab Inspektsiooni juhatus. Meie vastutarne arvamuse eest, mida avaldame tulude-kulude aastaaruande kohta meie auditi põhjal.

Meie audit on läbi viidud vastavalt Rahvusvahelistele Auditeerimise Standarditele. Nime-
tatud standardite kohaselt planeerime ja viime oma auditi läbi saamaks piisavat kinnitust
asjaolule, et tulude-kulude aastaaruanne ei sisalda olulisi vigu ning valeandmeid. Audit
hõlmab tõendusmaterjalide, millel põhinevad tulude-kulude aastaaruandes esitatud näitajad,
väljavõtetist kontrolli. Audit hõlmab ka hinnangu andmist kasutatud arvestuspõhimõtetele
ja juhtkonna poolt tehtud olulisematele raamatupidamislikele hinnangutele ning seisukoha
võtmist tulude-kulude aastaaruande üldise esitusviisi suhtes. Usume, et meie poolt läbiviidud
audit annab piisava aluse arvamuse avaldamiseks.

Oleme seisukohal, et tulude-kulude aastaaruanne kajastab olulises osas õigesti ja õiglaselt
Inspektsiooni 31. detsembril 2002 lõppenud aruandeaasta majandustegevuse tulemust koos-
kõlas Finantsinspektsiooni seadusega ning Inspektsioonis rakendatud arvestuspõhimõtetega.

Veiko Hintsov
Vannutatud audiitor

Villu Vaino
Vannutatud audiitor

Deloitte & Touche

AS Deloitte & Touche Audit
19. märts 2003

**Deloitte
Touche
Tohmatsu**

LISAD

LISA 1

ÜHENDATUD FINANTSJÄRELEVALVE LOOMINE

Finantsturu monitooringu, s.o. pideva kontrolljälgimise tähtsuse suurenemine, finantsjärelevalve kõigi funktsioonide suunitlus õigusrikkumisi ja riskide kontsentreerumist ennetavale tegevusele ja finantsturu eri sektorite suurenev läbipõimumine, on viimaste aastate jooksul kaasa toonud finantsjärelevalve asutuste õigusliku korralduse muutused paljudes riikides.

Finantsjärelevalve institutsionaalset reformi asuti Eestis ette valmistama 1998.a. Reformi ettevalmistamisega tegelenud komisjonid ja töörühmad pidasid loodava finantsjärelevalve asutuse õigusliku mudeli valiku lähteluseks rahvusvahelistes finantsjärelevalve standardites toodud printsiipe. Pangajärelevalve alal lähtuti Baseli Pangajärelevalve Komitee poolt väljatöötatud efektiivse pangajärelevalve printsiipidest²⁷, kindlustusjärelevalve alal Rahvusvahelise Kindlustusjärelevalve Assotsiatsiooni poolt väljatöötatud järelevalvepõhimõtetest²⁸, väärtpaberituru järelevalve alal Rahvusvahelise Väärtpaberijärelevalve asutuste Organisatsiooni poolt väljatöötatud väärtpaberijärelevalve eesmärkidest ja põhimõtetest²⁹.

Nii spetsialistide vaheliste kui ka Riigikogus toimunud diskussioonide käigus peeti oluliseks, et seadusega oleks tagatud finantsjärelevalve asutuse:

- **sõltumatus**, s.t. et igapäevases tegevuses ja järelevalveliste otsuste vastuvõtmisel ei mõjutaks finantsjärelevalve asutust kitsad poliitilised ega individuaalsed majanduslikud huvid;
- **piisavate volituste olemasolu**, s.t. et järelevalve asutuse õigused ja kohustused sätestataks seaduses, kusjuures tagatakse järelevalve asutuse tegevuse paindlikkus ja võimalus kaalutlusõiguse põhimõtetele tuginedes mõjutada ettevõtja tegevust, kui ettevõtja ei täida talle kehtestatud nõudeid, s.h. õigus vajadusel sekkuda ettevõtja tegevusse haldussunni jõul;
- **piisavate ressursside olemasolu**, s.t. et järelevalveasutuse rahastamise viis põhineks turuosaliste poolt perioodiliselt tasutavatel järelevalve tasudel, mis tagaks asutusele finantsilise iseseisvuse ja stabiilsuse;
- **tegevuses heade juhtimistavade järgimine ja kõrged nõuded töötajate professionaalsusele**, s.t. et finantsjärelevalve asutuse töötajad peavad olema hea kvalifikatsiooniga, laitmatu erialase ja ärialase reputatsiooniga, lojaalsed ja usaldusväärsed;
- **aruandluskohustus – vastutatavus ja tegevuse läbipaistvus**, s.t. et järelevalve asutus kindlustab avalikkusele seaduses sätestatud ulatuses piisava teabe kättesaadavuse oma majandustegevuse kohta;
- **koostöö põhimõtete elluviimine** suhtlemisel finantssektoris tegutsevate ettevõtjatega ning teiste ametiasutustega ja organisatsioonidega, kes seisavad hea finantsturgude ja finantsstabiilsusega seotud küsimuste lahendamise eest Eestis ja rahvusvahelisel tasandil.

Eeltoodud põhimõtted on leidnud kajastamist 09.05.2001.a. Riigikogu poolt vastu võetud ja 01.06.2001.a. jõustunud Finantsinspektsiooni seaduse sätetes. Seaduses sätestatud finantsjärelevalve eesmärgid kannavad endas **väärtusi**, milliste kaitseks Eestis finantsjärelevalvet teostatakse. **Riiklik finantsjärelevalve on üks paljudest Eesti Vabariigi Põhiseadusest tulenevatest riigi üldise kaitsekohustuse täitmise mehhanismidest, millega riik "toodab usaldusväärsust" nii finantsturu kui terviku, aga ka iga finantssektoris tegutseva ettevõtja suhtes ja mille kaudu toetatakse riigi vääringu stabiilsust.** Finantsinspektsiooni seadus annab õigusliku raamistiku järelevalve asutuse tegevuse läbipaistvuse tagamiseks ja hindamiseks.

²⁷ Core Principles for Effective Banking Supervision. (Basel Core Principles). Kättesaadav: <http://www.bis.org/publ/index.htm>.

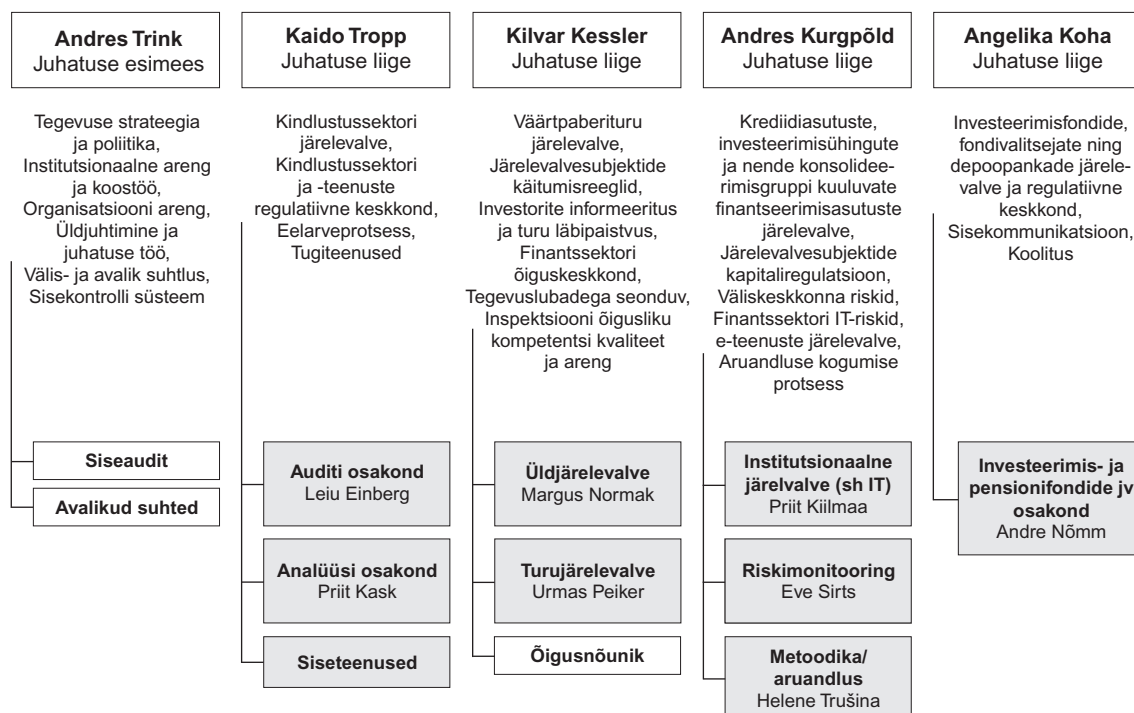
²⁸ Insurance Core Principles International Association of Insurance Supervisors. Kättesaadav: <http://www.iaisweb.org>

²⁹ Objectives and Principles of Securities Regulation. Kättesaadav: <http://www.iosco.org>.

Finantsturu dünaamilise arengu tõttu peab järelevalve asutuse tegevuse aluste stabiilsus olema õiguslikult maksimaalselt garanteeritud. Finantsinspektsiooni organisatoorse korralduse erandliku ja omalaadse mudeli valiku põhjendused peituvad rahvusvahelistes finantsjärelevalve standardites, finantsjärelevalve eesmärkides ja Inspektsioonile pandud ülesannetes. Finantsinspektsiooni seaduse kohaselt on Inspektsioon autonoomse pädevusega Eesti Panga juures asuv riiklikku finantsjärelevalvet teostav asutus. Inspektsioon tegutseb finantsjärelevalve teostamisel riigi nimel, tal on seaduse alusel oma juhtimisorganid, eelarve ja aruandlus. Inspektsiooni juhtimisskeem põhineb riigivõimu tasakaalustatud mudelil.

LISA 2

FINANTSINSPEKTSIOONI STRUKTUUR JA JUHATUSE LIIKMETE VASTUTUSALAD SEISUGA 31.12.2002.A.

LISA 3

JÄRELEVALVESUBJEKTIDE LOETELU SEISUGA 31.12.2002.A.

Järelevalvesubjektid	Aadress	Tegevjuht
Krediidiasutused		
Hansapank AS	Liivalaia 8, 15040 Tallinn	Indrek Neivelt
Eesti Ühispank AS	Tornimäe 2, 15010 Tallinn	Ain Hanschmidt
Sampo Pank AS	Narva mnt 11, 15015 Tallinn	Härmo Värk
Krediidipank AS	Narva mnt 4, 15014 Tallinn	Andrus Kluge
Nordea Bank Finland Plc Eesti filiaal	Hobujaama 4, 15068 Tallinn	Juhani Seilenthal
Tallinna Äripank AS	Estoni pst 3/5, 15097 Tallinn	Valeri Haritonov
Preatoni Pank AS	Roosikrantsi 2, 10119 Tallinn	Ott Karolin
Fondivalitsejad ja fondid		
Ergo Varahalduse AS ERGO Rahulik Pensionifond ERGO Tuleviku Pensionifond	A.Lauteri 5, 10114 Tallinn	Aadu Oja
AS Hansa Investeeringufondid Balti Kasvufond Hansa Intressifond Hansa Läänemere Aktsiafond Hansa Rahaturufond Hansa USD Rahaturufond Hansa Venemaa Kasvufond Hansa Pensionifond K1 (Konservatiivne strateegia) Hansa Pensionifond K2 (Tasakaalustatud strateegia) Hansa Pensionifond K3 (Kasvustrateegia) Hansa Pensionifond V2 (Tasakaalustatud strateegia)	Liivalaia 8, 15038 Tallinn	Mihkel Õim
LHV Varahalduse AS Rahaturufond A+ LHV Aktsiapensionifond LHV Intressipensionifond LHV Täiendav Pensionifond	Roosikrantsi 2, 10199, Tallinn	Robert Kitt
Sampo Varahalduse AS Sampo Kasvufond Sampo Rahaturufond Sampo USD Intressifond Kohustuslik Pensionifond Sampo Pension 25 Kohustuslik Pensionifond Sampo Pension 50 Kohustuslik Pensionifond Sampo Pension Intress Sampo Pensionifond	Narva mnt 11, 15015, Tallinn	Silja Saar
Seesam Varahalduse AS Seesami Kasvu Pensionifond Seesami Optimaalne Pensionifond Seesami Võlakirjade Pensionifond	Roosikrantsi 11, 10119, Tallinn	Tiina Topp

Järelevalvesubjektid	Aadress	Tegevjuht
Fondivalitsejad ja fondid		
Trigon Funds AS Kapitalikaitsefond Trigon Balti Aktsiafond Trigon Kesk- ja Ida-Euroopa Fond	Pärnu mnt.15, 10141 Tallinn	Kadri Haldre
Ühispanga Varahalduse AS Äripäeva Indeksi Fond Ühispanga Kasvufond Ühispanga Rahaturufond Ühispanga Võlakirjafond Eesti Ühispanga Pensionifond Konservatiivne Eesti Ühispanga Pensionifond Progressiivne Eesti Ühispanga Pensionifond Täiendav	Tornimäe 2, 15089 Tallinn	Loit Linnupõld ³⁰
Kahjukindlustajad		
Salva Kindlustuse AS	Pärnu mnt 16, 10143 Tallinn	Tiit Pahapill
Zürich Kindlustuse Eesti AS	Narva mnt 24, 10120 Tallinn	Olev Saadoja
Nordea Kindlustuse Eesti AS	Rävala pst 2, 10145 Tallinn	Mikko Sakari Saario
Seesam Rahvusvaheline Kindlustuse AS	Vambola 6, 10114 Tallinn	Margus Luih
ERGO Kindlustuse AS	Lauteri 5, 10114 Tallinn	Olga Reznik
AS Inges Kindlustus	Raua 35, 10124 Tallinn	Voldemar Vaino
AS If Eesti Kindlustus	Pronksi tn 19, 10124 Tallinn	Olavi Laido
Eesti Liikluskindlustuse Fond	Mustamäe tee 44, 10621 Tallinn	Mart Jesse
Elukindlustusandjad		
AS Ühispanga Elukindlustus	Tornimäe 2, 10145 Tallinn	Indrek Holst
Seesam Elukindlustuse AS	Roosikrantsi 11, 10119 Tallinn	Taivo Saar
ERGO Elukindlustuse AS	Lauteri 5, 10114 Tallinn	Georg Männik
Hansapanga Kindlustuse AS	Liivalaia 12, 15036 Tallinn	Veikko Tamlak ³¹
AS Sampo Elukindlustus	Narva mnt 11, 15015 Tallinn	Ulla Ilisson
Kindlustusmaaklerid		
Marsh Kindlustusmaakler AS	Tartu mnt 18, 10115 Tallinn	Kristo Ristikivi
Aon Eesti Kindlustusmaakler AS	Narva mnt 9A 10117 Tallinn	Kari Edvin Aitoletti
Balti Kindlustusmaakleri OÜ	Liivalaia 12 15039 Tallinn	Kaido Tõnisson
AS E-Kindlustus Kindlustusmaakler	Tornimäe 2 10145 Tallinn	Risto Rossar
Marks ja Partnerid. Kindlustusmaaklerid OÜ	Peterburi tee 46 11415 Tallinn	Jaan Marks
OÜ ABC Kindlustusmaaklerid	Toompuiestee 18 10149 Tallinn	Harri Kahl
OÜ ADVICE S.E. Kindlustusmaakler	Mustamäe tee 6B, 10621 Tallinn	Ain Niineste
Majesteedi Elukindlustusmaakleri OÜ	Sakala 7-1 10141 Tallinn	Raul Siimut
AS Kindlustusmaakler In Bro & Partners	Mustamäe tee 6B, 10621 Tallinn	Tõnu Nael
MAI Estonia IBP Kindlustusmaakler OÜ	Mustamäe tee 6B, 10621 Tallinn	Raul Suup
Vagner Kindlustusmaakler AS	Villardi 23-2, 10136 Tallinn	Roman Illarionov
Heath Lambert Baltic Kindlustusmaakler AS	Masina 22, 10144 Tallinn	Heiki Nurmeots
AS Dividum Kindlustusmaakler ³²	Laki 15, 12915 Tallinn	Margus Grünberg
AS Vandeni Kindlustusmaaklerid	Väike-Ameerika 19, 10129 Tallinn	Raul Källo

³⁰ Ühispanga Varahalduse AS-i nõukogu 12.02.2003.a. otsusega kutsuti Ühispanga Varahalduse AS-i juhatusest tagasi Loit Linnupõld. Ühispanga Varahalduse AS teine juhatuse liige on Andres Pärloja.

³¹ Alates 04.02.2003.a. juhatuse esimehe kohusetäitja Jürgen Pelt.

³² Kindlustusvahendajate nimekirjast kustutatud 12.02.2003.a.

Järelevalvesubjektid	Aadress	Tegevjuht
Investeeringisühingud		
Lõhmus, Haavel & Viisemann AS	Roosikrantsi 2 10119 Tallinn	Rain Tamm
Trigon Securities AS	Pärnu mnt 15, Tallinn, 10141	Kristel Kivimurm
Suprema Securities AS	Pärnu mnt 10, 10148 Tallinn	Peeter Saks
Cresco AS	Tartu mnt 18 10115 Tallinn	Olev Schults
Cresco Väärtpaberite AS	Tartu mnt 18 10115 Tallinn	Olev Schults
Kawe Kapital AS	Pärnu mnt 15 10141 Tallinn	Ago Lauri
Piiriüleseid investeeringuteenuseid osutavad ettevõtted		
Mandatum Stockbrokers Ltd	P.O.Box 66, FIN-00131, Helsinki	
Nordea Securities Oy	Fabianinkatu 29B, FIN-00020, Helsinki	
Credit Suisse First Boston (Europe) Ltd	One Cabot Square, London E14 4QJ, UK	
Evli Bank Plc	Aleksanterinkatu 19A, 00100, Helsinki	
Sofi Pankkiiriliike Oy	Pohjoisesplanadi 21A, FIN-00120 Helsinki	
Väärtpaberituru korraldajad		
AS Tallinna Börs	Pärnu mnt 12, Tallinn 10148	Jaanus Erlemann
AS Eesti Väärtpaberikeskus	Pärnu mnt 12, Tallinn 10148	Kaidi Oone
Emitendid		
AS Baltika	Veerenni 24, 10135 Tallinn	Meelis Milder
AS Eesti Telekom	Roosikrantsi 2, 10119 Tallinn	Jaan Männik
AS Estiko	Tehase 16, 50107 Tartu	Ellen Tohvri
AS Hansapank	Liivalaia 8, 15040 Tallinn	Indrek Neivelt
AS Harju Elekter	Paldiski mnt. 31, 76606 Keila	Andres Allikmäe
AS Kalev	Pärnu mnt. 139, 11317 Tallinn	Oliver Kruuda
AS Klementi	Akadeemia tee 33, 12618 Tallinn	Toomas Leis
AS Merko Ehitus	Tule 21, 76505 Saue	Tõnu Toomik
AS Norma	Laki tn. 14, 10621 Tallinn	Peep Siimon
AS Rakvere Lihakombinaat	Roodevälja küla, Sõmeru vald, 44305 Lääne-Virumaa	Olle Horm
Saku Õlletehase AS	75501 Saku	Cardo Rimmel
Tallinna Farmaatsiatehase AS	Tondi 33, 11316 Tallinn	Jelena Borcova
Tallinna Kaubamaja AS	Gonsiori 2, 10143 Tallinn	Raul Puusepp
AS Viisnurk	Suur-Jõe 48, 80042 Pärnu	Meelis Kukk

LISA 4

INSPEKTSIOONI VARAD JA KOHUSTUSED SEISUGA 31.12.2002.A.

Varad	Tuh. kroonides
Raha ja pangakontod	50 200
Nõuded järelevalvesubjektidele	5 379
Varad kokku	55 579

Kohustused ja tegevustulem	Tuh. kroonides
Tulevaste perioodide tulud,	40 044
sh. laekumata tulud	5 379
Kohustus Eesti Pangale	2 597
Puhkusekohustus	461
Tegevustulem	12 477
Kohustused ja tegevustulem kokku	55 579

LISA 5

EESTI PANGA POOLT INSPEKTSIOONILE OSUTATAVAD TEENUSED

Finantsinspektsiooni ja Eesti Panga vahel on sõlmitud koostööprotokoll, millega määratakse kindlaks Eesti Panga poolt osutatavate teenuste maksumuse ja hinna kujunemise põhimõtted eesmärgiga kasutada efektiivselt Eesti Panga olemasolevat infrastruktuuri ning vältida tugifunktsioonide dubleerimist Inspektsiooni poolt.

Eesti Pank osutab Inspektsioonile järgmisi teenuseid:

1) Infotehnoloogia teenus, mis hõlmab:

- töökoha-arvutite võrguühendusi;
- juurdepääsuõiguste administreerimist;
- avaliku internetiühenduse kaitsmist autoriseerimata juurdepääsu eest sisevõrku;
- turvakooptime tegemist ja säilitamist;
- osalemist Inspektsiooni IT-alastes arendustöös;
- IT-alast täiendkoolitust;
- IT-alaste hangete korraldamist.

2) Raamatupidamisteenus, mis hõlmab:

- kuluarvestust;
- osalist juhtimisarvestust;
- palgaarvestust;
- laenuarvestust;
- makseid ja arveldusi ning välisarveldusi.

3) Kinnisvara- ja haldusteenus, mis sisaldab:

- büroopinda 1850 m² ulatuses;
- kinnisvara ning territooriumi remonti ja haldamist;
- tehnosüsteemide igapäevase toimimise tagamist ja arendamist;
- varade arvestust ja laoteenust;
- bürootehnika ja sidevahendite hankimise ja hooldamise teenust;
- nõrk- ja tugevvooluvõrkude haldamist ja arendamist;
- digitaalse dokumendihalduse teenust; töötervishoiu ja ohutuse kontrollimist;
- arhiivi- ja arhiivikorrastusteenust;
- turva- ja julgeolekuteenust;
- ametipangakaartide teenust.

Eesti Panga poolt Inspektsioonile 2002.a. osutatavate teenuste eelarveline maksumus oli 18 miljonit krooni, mille tegelikuks hinnanguliseks maksumuseks kujunes ca 11 miljonit krooni. Tulenevalt Finantsinspektsiooni seaduse rakendussätetest otsustas Eesti Pank 2002.a. katta täies ulatuses Inspektsiooni teenindamisega seotud teenuste ja amortisatsiooni kulu.

2003.a. katab Eesti Pank Inspektsiooni teenindamisega seotud tugiteenuste ja amortisatsiooni kulu 50% ulatuses.